

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 26.11.2001
COM(2001) 706 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Έβδομη Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της δέσμης κανονιστικών ρυθμίσεων στον
τομέα των τηλεπικοινωνιών**

{SEC(2001)1922}

1. ΣΥΝΟΨΗ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβонаς απετέλεσε ορόσημο για τη σύγκλιση του τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Ευρώπη. Οι επικεφαλής κρατών και κυβερνήσεων έθεσαν τη σφραγίδα τους στη μετάβαση προς την **οικονομία της ψηφιακής εποχής και της γνώσης στην Ευρώπη**, που στη συνέχεια συγκεκριμενοποιήθηκε στο σχέδιο δράσης eEurope. Σήμερα προσεγγίζουμε έναν σημαντικό ενδιάμεσο στόχο, την έγκριση του νέου πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Κατευθυντήρια αρχή της παρούσας έκθεσης είναι ότι το νέο πλαίσιο, το οποίο προορίζεται για διαρκώς περισσότερο **ανταγωνιστικές και συγκλίνουσες αγορές**, θα πρέπει να στηριχθεί στην πλήρη και συνεπή υλοποίηση των τρεχουσών κοινοτικών κανονιστικών ρυθμίσεων. Πράγματι, το νέο πλαίσιο διαθέτει μηχανισμούς που εγγυώνται ότι οι διασφαλίσεις που αφορούν τον ανταγωνισμό θα εξακολουθήσουν να ισχύουν έως ότου αποδειχθούν περιττές. Στην έκθεση περιλαμβάνονται τα εξής:

- παρουσιάζονται ορισμένοι από τους **βασικούς δείκτες της αγοράς**
- εξετάζονται ορισμένα από τα ουσιώδη προαπαιτούμενα για τη μετάβαση όσον αφορά την **υλοποίηση του τρέχοντος πλαισίου**
- εστιάζει σε εκκρεμή **θέματα κανονιστικών ρυθμίσεων**.

Το **κύριο μήνυμα** είναι ότι μέσα σε εν γένει απαισιόδοξες μακροοικονομικές προοπτικές, ο τομέας των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών **δραστηριοποιείται σε αξιοσημείωτο επίπεδο**, οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές συνεχίζουν να προοδεύουν όσον αφορά την υλοποίηση, αλλά ότι παραμένει αριθμός **δυσλειτουργιών και εμπλοκών ρυθμιστικού χαρακτήρα**.

1.1. Εξελίξεις της αγοράς

Ο τομέας των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών συνεχίζει να αποτελεί **σημαντικό παράγοντα ανάπτυξης στην ευρωπαϊκή οικονομία**. Οι συνδυασμένες εθνικές αγορές των δεκαπέντε κρατών μελών εκτιμάται ότι έως τα τέλη του 2001 θα αυξηθούν, φθάνοντας σε έσοδα 218 δισεκατ. ευρώ, γεγονός που αντιστοιχεί σε **αύξηση 9,5%**. Τούτο συνιστά μεν μείωση τριών εκατοστιαίων μονάδων σε σχέση με την πραγματική αύξηση του 2000, αλλά και μικρή αύξηση ως προς την πρόβλεψη που αναφερόταν στην τελευταία έκθεση υλοποίησης (9%). Έκτοτε, χρήστες και καταναλωτές συνέχισαν να επωφελούνται από την **αυξημένη επιλογή φορέων εκμετάλλευσης**, η οποία συνοδεύεται από **γενική πτώση των τιμολογίων**. Ταυτόχρονα, **τα μερίδια αγοράς των εγκατεστημένων (πρώην μονοπωλιακών) φορέων συνεχίζουν να μειώνονται** σε όλες τις αγορές κλήσεων.

Οι κύριες εξελίξεις έχουν ως ακολούθως:

1.1.1. Αύξηση¹

Το ταχύτερα επεκτεινόμενο τμήμα της αγοράς από άποψη εσόδων είναι και πάλι **οι υπηρεσίες κινητών επικοινωνιών**, όπου η αύξηση των εσόδων αναμένεται ότι θα φθάσει περίπου το 22,3%, από 67 δισεκατομ. ευρώ σε 82 δισεκατομ. ευρώ, έως τα τέλη του 2001. Πρόκειται για ποσοστό μικρότερο του τρέχοντος ρυθμού αύξησης (38,1%) για το 2000,

¹ Οι εκτιμήσεις σχετικά με την αύξηση βασίζονται στο Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Τεχνολογίας Πληροφοριών (EITO) 2001

υπερβαίνει όμως τη σχετική πρόβλεψη (20%). Έως τα τέλη του 2001 αναμένεται ότι η αγορά κινητών υπηρεσιών θα φθάσει, ως προς τα έσοδα, σε ποσοστό 38% των συνδυασμένων τηλεπικοινωνιακών αγορών της ΕΕ. Συνεχίζεται η εντυπωσιακή αύξηση της **διείσδυσης των κινητών επικοινωνιών** σε κάθε κράτος μέλος, με σημαντικά υψηλότερο ρυθμό από ό,τι πέρυσι και με **36% περισσότερους συνδρομητές** στην Ευρώπη. Ο μέσος ρυθμός διείσδυσης είναι σήμερα 73% με ποσοστά που ισούνται ή υπερβαίνουν το 75% σε επτά κράτη μέλη.

Το τμήμα της **σταθερής φωνητικής τηλεφωνίας**, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών επιλογής Ίντερνετ, συνεχίζει το μεγαλύτερο μερίδιο της κοινοτικής αγοράς, κατ'εκτίμηση 51% των εσόδων, αλλά η αύξηση αναμένεται ότι θα παραμείνει στα επίπεδα του 2000 (2,7%). Ο αριθμός αυτός συγκαλύπτει πάντως τη συνεχιζόμενη αύξηση της κίνησης της φωνητικής τηλεφωνίας, και ιδιαίτερα της κίνησης επιλογής προς το Ίντερνετ από άποψη χρόνου, δεδομένου ότι οι τιμές είναι πτωτικές για τις εν λόγω κλήσεις.

Το τμήμα για **τα δεδομένα και τις μισθωμένες γραμμές** αντιστοιχεί σε ποσοστό 11% της αγοράς· η εκτιμώμενη αύξηση κατά το 2001 είναι 3,8%.

1.1.2. Εξέλιξη των τιμών

Ο ανταγωνισμός **μειώνει παντού τις τιμές για τους καταναλωτές**. Στις υπεραστικές κλήσεις των εγκατεστημένων φορέων παρατηρήθηκε μείωση τιμών 11% από πέρυσι και 45% από το 1998. Η γενική μέση μηνιαία δαπάνη για εθνικές κλήσεις (τοπικές και υπεραστικές κλήσεις και πάγια τέλη) περιορίστηκε, από 37,02 ευρώ το 1998 σε 32,75 ευρώ το 2001 για τους οικιακούς χρήστες, ενώ για τους επαγγελματικούς χρήστες η μείωση κατά την ίδια περίοδο ήταν από 85,57 ευρώ σε 68,54 ευρώ². Οι διεθνείς κλήσεις των εγκατεστημένων φορέων παρουσιάζουν επίσης ακόμη μεγαλύτερη μείωση στις τιμές, κατά 17% από το 2000 για οικιακούς χρήστες και 21% για επαγγελματικούς χρήστες.

Οι τιμές των νεοεισερχομένων είναι, στις περισσότερες περιπτώσεις, σημαντικά χαμηλότερες: ένας νεοεισερχόμενος στη Γερμανία παρέχει υπεραστικές υπηρεσίες σε τιμές 75% χαμηλότερες από ό,τι ο εγκατεστημένος φορέας και εκπτώσεις για τοπικές κλήσεις σε ποσοστό έως και 29%. Νεοεισερχόμενοι στο Βέλγιο, τη Γαλλία, την Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο χρεώνουν μεταξύ 36% και 56% λιγότερο από ό,τι ο εγκατεστημένος φορέας για υπεραστικές κλήσεις.

Στα κράτη μέλη παρατηρείται τάση μείωσης ή εξάλειψης των διαφορών στις τιμές για κλήσεις σε διάφορες αποστάσεις, δηλαδή οι τιμές τοπικών, περιφερειακών και κλήσεων υπεραστικών/μεγάλων αποστάσεων συγκλίνουν. Πρόκειται για θετική τάση που αποτελεί ένδειξη ότι **οι τιμές αρχίζουν να αντικατοπτρίζουν το πραγματικό κόστος παροχής της υπηρεσίας**.

Οι εκπτώσεις αυτές συνοδεύονται από αύξηση του μηνιαίου τέλους ενοικίασης σε σύγκριση προς το τελευταίο έτος, ύψους 7% για οικιακούς χρήστες και 3% για επαγγελματικούς. Τούτο συμβαδίζει με την ανάγκη **άρσης των στρεβλώσεων στις τιμές** στα τέλη πρόσβασης, γεγονός που θα ενθαρρύνει περαιτέρω εισόδους στην αγορά καθώς εκλείπουν οι διεπιδοτήσεις από εγκατεστημένους φορείς εκμετάλλευσης, οι οποίες αντέβαιναν στον ανταγωνισμό. Γενικά, το κόστος **τοπικών κλήσεων** παρέμεινε σταθερό στην Ευρώπη.

² Όλες οι τιμές PSTN (δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο μεταγωγής) εκφράζονται σε ΙΑΔ € (ισοτιμία αγοραστικής δύναμης)

1.1.3. Επιλογή

Η ισχύς που έχει ο **ανταγωνισμός στον τομέα των τηλεπικοινωνιών** είναι προφανής από το γεγονός ότι το σύνολο του πληθυσμού σε δώδεκα κράτη μέλη μπορεί να επιλέξει μεταξύ περισσότερων από πέντε φορέων εκμετάλλευσης για υπεραστικές και διεθνείς κλήσεις. Όσον αφορά τις τοπικές κλήσεις, αναφέρεται από έξι κράτη μέλη ότι το σύνολο του πληθυσμού μπορεί να διαλέξει μεταξύ περισσότερων από πέντε φορέων εκμετάλλευσης.

Παρατηρήθηκε ταχεία αύξηση της χρήσης **προεπιλογής φορέα**, εκτός από την ήδη υπάρχουσα εκτεταμένη χρήση επιλογής φορέα μέσω κωδικών πρόσβασης. Για τοπικές κλήσεις υπάρχει πλέον δυνατότητα πρόσβασης σε περίπου 110 φορείς εκμετάλλευσης στην Ευρώπη χωρίς χρήση κωδικών, και σε 214 φορείς για υπεραστικές και διεθνείς κλήσεις.

1.1.4. Διάρθρωση της αγοράς

Τα μερίδια των εγκατεστημένων φορέων στην αγορά όσον αφορά τα λιανικά έσοδα παρουσίασαν μείωση, έπειτα από την ελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών, κατά μέσο όρο σε ύψος 10% για τοπικές κλήσεις, περίπου 20% για υπεραστικές και 30% για διεθνείς κλήσεις. Το μερίδιο των εγκατεστημένων φορέων εκμετάλλευσης στα λιανικά έσοδα για διεθνείς κλήσεις είναι κάτω από 50% σε ένα κράτος μέλος, περίπου 60% σε τέσσερα και μεταξύ 70% και 75% σε τρία άλλα. Ωστόσο, μολονότι το μερίδιο της αγοράς των εγκατεστημένων φορέων για τοπικές κλήσεις κυμαίνεται στο 70% σε δύο κράτη μέλη, στην αγορά τουλάχιστον δέκα άλλων κρατών μελών ανέρχεται σε ύψος μεταξύ 90% και 100%.

Ταυτόχρονα, μειώθηκε το **μερίδιο ηγετικών φορέων εκμετάλλευσης κινητών επικοινωνιών** μετά το 2000, κυμαινόμενο πλέον σε ποσοστό κάτω του 50% σε δύο τρίτα των κρατών μελών.

1.1.5. Διείσδυση στο Ίντερνετ

Ο μέσος όρος **διείσδυσης στο Ίντερνετ των κοινοτικών νοικοκυριών ήταν περίπου 36%** τον Ιούνιο του 2001. Στη Σουηδία καταγράφηκε ο υψηλότερος βαθμός διείσδυσης, περίπου 64%, ενώ στην Ελλάδα σημειώθηκε ποσοστό μόλις κάτω του 12%.

Σε οκτώ κράτη μέλη παρατηρήθηκε ποσοστό διείσδυσης σε νοικοκυριά μεγαλύτερο του 41,5%, ποσοστό που σημειώθηκε στις ΗΠΑ τον Αύγουστο του 2000³.

1.2. Εξελίξεις ως προς τις κανονιστικές ρυθμίσεις

Όσον αφορά τη **μεταφορά** του πλαισίου, τρία κράτη μέλη (Γαλλία, Ιταλία, Λουξεμβούργο) κοινοποίησαν εθνική νομοθεσία, διασκεδάζοντας έτσι μείζονες ανησυχίες εκ μέρους της Επιτροπής. Το εθνικό πλαίσιο κωδικοποιήθηκε σε ένα ακόμα κράτος μέλος (Ελλάδα), με αποτέλεσμα την αύξηση της σαφήνειας και της ασφάλειας δικαίου.

Στο κέντρο της διαδικασίας των κανονιστικών ρυθμίσεων βρίσκονται οι **εθνικές ρυθμιστικές αρχές (ΕΡΑ)**, που φροντίζουν για την υλοποίηση των κοινοτικών αρχών σύμφωνα με το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο και τις συνθήκες της αγοράς. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς ανέπτυξαν περαιτέρω την εμπειρογνωμοσύνη και το κύρος τους όσον αφορά τη ρύθμιση του τομέα. Τα αποτελέσματα είναι προφανή στην αγορά, όπου συνεχίστηκε η

³ Βάσει των τελευταίων δεδομένων που δημοσιεύθηκαν το Σεπτέμβριο του 2001 από το Υπουργείο Εμπορίου των ΗΠΑ (βάσει του US Census Bureau)

επέκταση της δυνατότητας επιλογής υπηρεσιών και προμηθευτών, καθώς και η μείωση των τιμών.

Σε ορισμένα κράτη μέλη έχουν ήδη προχωρήσει οι εργασίες για την προσαρμογή των ρυθμιστικών αρχών στο συγκλίνον πλαίσιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, σε ορισμένες περιπτώσεις βελτιώνοντας το συντονισμό με τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού ή αναθέτοντας στις ΕΡΑ εξουσίες που αφορούν τον ανταγωνισμό. Η αύξηση της συνεργασίας μεταξύ των ΕΡΑ σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι ελπιδοφόρος οιασδήποτε όσον αφορά το συντονισμό με βάση το νέο πλαίσιο.

Οι ακροάσεις που πραγματοποιήθηκαν για την κατάρτιση της παρούσας έκθεσης κατέδειξαν ότι τα πλέον **νευραλγικά θέματα** που αντιμετωπίζουν οι ρυθμιστικοί φορείς, εκτός από την ανάγκη περαιτέρω επεξεργασίας και αποσαφήνισης των μεθόδων λειτουργίας τους, είναι σήμερα ο ανταγωνισμός στην τοπική πρόσβαση - ιδίως ευρυζωνική - τα τέλη τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, η διασύνδεση με ενιαίο τέλος για πρόσβαση στο Ίντερνετ, τιμολόγηση και παροχή μισθωμένων γραμμών, γενικές τιμολογιακές αρχές και αρχές λογιστικής κόστους, καθώς και η έναρξη της εμπορικής εκμετάλλευσης κινητών δικτύων τρίτης γενιάς. Συνεχίζουν επίσης να τίθενται ερωτήματα όσον αφορά την αριθμοδότηση, την καθολική υπηρεσία, τα δικαιώματα διέλευσης και τη μεταφορά της οδηγίας για την προστασία των δεδομένων.

1.3. Κύρια συμπεράσματα

Μολονότι η αγορά παραμένει δυναμική και παρόλο που σημειώνεται διαρκής πρόοδος στην υλοποίηση, παραμένει σε ευρωπαϊκό επίπεδο σειρά από **δυσλειτουργίες οφειλόμενες σε εμπλοκές ρυθμιστικού χαρακτήρα**. Η εμφάνισή τους οφείλεται σε διάφορους παράγοντες. Το ισχύον πλαίσιο **δεν έχει ακόμα πλήρως εφαρμοστεί σε όλα τα κράτη μέλη**, ούτε εφαρμόζεται **με συνέπεια σε όλη την έκταση της Κοινότητας**. Περαιτέρω, ορισμένα από τα μέτρα εφαρμογής που θεσπίζονται σε εθνικό επίπεδο **δεν είναι πάντοτε συναφή και συντονισμένα**. Το ίδιο το πλαίσιο επιτρέπει στις αρχές που είναι αρμόδιες για την υλοποίησή του περιθώριο ελιγμών σε ορισμένα πεδία, γεγονός που οδήγησε σε **ρυθμιστικές αποκλίσεις** στα κράτη μέλη.

Τα σημαντικότερα προβλήματα είναι τα ακόλουθα:

1. Ο ανταγωνισμός στην τοπική ευρυζωνική πρόσβαση, ιδίως η υλοποίηση του κανονισμού για την **αποδεσμοποίηση του τοπικού βρόχου** που επιτρέπει την ταχεία πρόσβαση στο Ίντερνετ: η Επιτροπή πιστεύει ότι η πρόοδος που έχει σημειωθεί δεν είναι ικανοποιητική και θα πρέπει να επιταχυνθεί με την ενεργή παρακολούθηση εκ μέρους των ΕΡΑ, με δεσμευτικές προθεσμίες και αξιόπιστες κυρώσεις. Η Επιτροπή θεωρεί επίσης ότι οι ρυθμιστικοί φορείς πρέπει να αναλάβουν δράση για να εξασφαλισθεί η προσφορά στους εισερχόμενους υπηρεσιών DSL χονδρικής και με ισότιμους όρους.
2. Η διασύνδεση, συμπεριλαμβάνοντας το **κόστος τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα** και την παροχή **διασύνδεσης με ενιαίο τέλος για κλήσεις προς το Ίντερνετ**: η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν δικαιολογείται η ευρεία διακύμανση μεταξύ των κρατών μελών στα τέλη τερματισμού κλήσεων σε ώρες αιχμής, στα κινητά δίκτυα, βάσει του πραγματικού κόστους για τον τερματισμό κλήσεων, ούτε βάσει του επιπέδου τους σε σχέση με τα μέσα τιμολόγια σταθερού προς σταθερό δίκτυο. Η Επιτροπή πιστεύει επίσης ότι η διασύνδεση με ενιαίο τέλος για κλήσεις Ίντερνετ θα πρέπει να ενθαρρυνθεί και ότι πρέπει οπωσδήποτε να παρέχεται σε

νεοεισερχόμενους, εφόσον τούτο συμβαίνει προς τις θυγατρικές επιχειρήσεις του εγκατεστημένου, πρώην μονοπωλιακού φορέα.

3. Συνέχιση των υψηλών τιμών, χρονοβόρες προθεσμίες παράδοσης και απουσία κοστοστρέφειας στις **μισθωμένες γραμμές**, ιδίως σε ταχύτητες που παρέχουν τη δυνατότητα εμπορικής εκμετάλλευσης **ευρυζωνικών επικοινωνιών και ηλεκτρονικού εμπορίου**: η Επιτροπή θεωρεί ότι η μεγάλη διακύμανση τιμών εντός της Κοινότητας και η σημαντική διαφορά στους χρόνους παράδοσης δεν μπορεί να δικαιολογηθεί με βάση τη διαφορά κόστους ή συνθηκών.
4. Παραμένουσες **τιμολογιακές στρεβλώσεις και συμπίεση τιμών**: η Επιτροπή πιστεύει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις πρέπει οι ΕΡΑ να επιδεικνύουν μεγαλύτερη αυστηρότητα όσον αφορά την επαλήθευση των κανονιστικών λογαριασμών σύντομα μετά το κλείσιμό τους, καθώς και να παρέχει δηλώσεις συμμόρφωσης προς όφελος της αγοράς.
5. Η πλήρης λειτουργία της πολιτικής **αριθμοδότησης**: η Επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει πλέον να διατίθεται σε όλα τα κράτη μέλη πλήρες φάσμα υπηρεσιών επιλογής και προεπιλογής φορέα.
6. Η άνιση εφαρμογή των **δικαιωμάτων διέλευσης**: η Επιτροπή πιστεύει ότι πρέπει να αναληφθούν περισσότερες προσπάθειες για την άρση της αβεβαιότητας όσον αφορά το ρόλο που ανατίθεται στις τοπικές και δημοτικές αρχές, καθώς και για τη διευκόλυνση της εμπορικής εκμετάλλευσης των κινητών υπηρεσιών τρίτης γενιάς.
7. **Προστασία των καταναλωτών**: η Επιτροπή πιστεύει ότι θα πρέπει να ενισχυθεί η παρακολούθηση των θεμάτων που αφορούν τους καταναλωτές, οι οποίοι θα πρέπει να απολαμβάνουν ίση προστασία των συμφερόντων τους σε ολόκληρη την Κοινότητα, ιδίως όσον αφορά την παρακολούθηση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, τη διαφάνεια στις τιμές και συμβατικά θέματα, καθώς και αναφορικά με την παροχή μηχανισμών διευθέτησης διαφορών.

Προβλήματα επίσης υπάρχουν αναφορικά με την οργάνωση των **εθνικών ρυθμιστικών αρχών**, ιδίως όσον αφορά την ανάθεση εξουσιών και τη δυνατότητα ταχείας επίλυσης διαφορών. Οι παρατεταμένες διαδικασίες προσφυγής σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη έχουν ως αποτέλεσμα να προξενείται κλίμα αβεβαιότητας ως προς τις κανονιστικές ρυθμίσεις, που μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εκμετάλλευσης από τους εγκατεστημένους φορείς. Πολλές ΕΡΑ θεωρούν ότι έχουν ελλιπή στελέχωση ή ότι δεν έχουν ακόμα συμπληρώσει το οργανόγραμμά τους. Σύμφωνα με το νέο πλαίσιο **οι ρυθμιστικές αρχές αναλαμβάνουν πρόσθετες αρμοδιότητες**, ενώ πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την άρση των σχετικών προβλημάτων και ανησυχιών.

Τέλος, στην έκθεση γίνεται αναφορά σε ανισότητες στο θέμα των **όρων αδειοδότησης και έναρξης της εμπορικής εκμετάλλευσης κινητών υπηρεσιών τρίτης γενιάς**: οι βασικές θέσεις της Επιτροπής επί του θέματος περιλαμβάνονται στην ανακοίνωση του Μαρτίου 2001. Όσον αφορά τη **διεθνή περιαγωγή**, η Επιτροπή διεξήγαγε έρευνες κατ'εφαρμογήν του κανονισμού 17/62, ιδίως σε σχέση με αθέμιτες συμπράξεις και υπερτιμολόγηση. Η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να δημοσιοποιήσει τα ευρήματά της προτού ολοκληρωθεί η διαδικασία αυτή.

Έβδομη Έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της δέσμης κανονιστικών ρυθμίσεων
στον τομέα των τηλεπικοινωνιών

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΟΨΗ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	2
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ.....	8
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ.....	10
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ.....	14
Οι κανονιστικές ρυθμίσεις στην Ευρώπη πριν από τη μετάβαση στο νέο πλαίσιο.....	14
Οι κύριες δυσλειτουργίες και εμπλοκές ρυθμιστικού χαρακτήρα στην Ευρώπη.....	16
ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΚΘΕΣΕΙΣ.....	32

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ- {SEC(2001)1922}

1. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ
2. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ,
ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ
ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΣΗΜΑ
3. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ
4. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΦΟΡΕΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ, ΕΝΩΣΕΩΝ, ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΚΡΟΑΣΕΙΣ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΗ ΕΚΘΕΣΗ

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

2.1. Μεθοδολογία

Η Επιτροπή, σε σειρά από εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή, τις οποίες έχει υποβάλει προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, επιχείρησε διαδοχικά να εξετάσει τη μεταφορά των οδηγιών που απαρτίζουν την τρέχουσα δέσμη μέτρων στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, καθώς και την αποτελεσματική εφαρμογή των κανόνων που μεταφέρονται στην εθνική νομοθεσία. Στις εκθέσεις παρουσιάζονται επίσης δεδομένα, βάσει των οποίων καθίσταται δυνατή η διαπίστωση τάσεων σε κρίσιμες πτυχές της αγοράς, όπως η ανάπτυξή της, τα τιμολόγια για υπηρεσίες λιανικής, οι μισθωμένες γραμμές και η διασύνδεση, η τοπική πρόσβαση και τα μερίδια της αγοράς των πρώην μονοπωλιακών φορέων.

Η πέμπτη και η έκτη έκθεση εστίασαν ιδιαίτερα σε θέματα προόδου όσον αφορά την υλοποίηση βασικών κανονιστικών απαιτήσεων που αναφέρονται σε εθνικές ρυθμιστικές αρχές (EPA), αδειοδότηση, διασύνδεση, τοπική πρόσβαση, καθολική υπηρεσία, υπηρεσίες κινητών επικοινωνιών, τιμολόγια, λογιστική κόστους, μισθωμένες γραμμές, προστασία δεδομένων και δικαιώματα διέλευσης. Τα θέματα αυτά καταρτίστηκαν με βάση σειρά διμερών συνεδριάσεων μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και των συντελεστών της αγοράς (νεοεισερχομένων και εγκατεστημένων - πρώην μονοπωλιακών - φορέων), εκπροσώπων χρηστών και καταναλωτών, EPA και Υπουργείων, καθώς και δεδομένων της αγοράς που παρεσχέθησαν από τις EPA.

Κατά τη συγκρότηση της παρούσας, έβδομης, έκθεσης σχετικά με την εφαρμογή, οι υπηρεσίες της Επιτροπής διεξήγαγαν **προκαταρκτικές διμερείς συνεδριάσεις** με τους ίδιους φορείς στις πρωτεύουσες των δεκαπέντε κρατών μελών· στη συνέχεια υπήρξε πλαισίωση με **ακροάσεις** στις Βρυξέλλες, όπου προσκλήθηκαν αντιπροσωπευτικοί φορείς των συντελεστών της αγοράς, χρηστών και καταναλωτών, οι εθνικές αρχές, περιλαμβανομένων και των εθνικών αρχών ανταγωνισμού. Οι ακροάσεις πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του Σεπτεμβρίου και Οκτωβρίου 2001. Τα κράτη μέλη προσκλήθηκαν να υποβάλουν εγγράφως προς την Επιτροπή τις απόψεις τους ως βάση συζήτησης κατά τις ακροάσεις· οι απόψεις αυτές τοποθετήθηκαν εκ των προτέρων στην ιστοθεση της Επιτροπής⁴. Απεστάλησαν επίσης ορισμένες γραπτές συνεισφορές, από συντελεστές της αγοράς και ενώσεις.

Οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές υπέβαλαν δεδομένα σχετικά με την αγορά και τις κανονιστικές ρυθμίσεις, βάσει ερωτηματολογίου που συντάξαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής. Αυτή είναι η πηγή των περισσότερων από τα δεδομένα που περιλαμβάνονται στην έκθεση και αναφέρονται στην κατάσταση που ίσχυε την 1η Αυγούστου 2001, εκτός εάν αναφέρεται ρητά άλλη πηγή.

Η κατάσταση όσον αφορά τις κανονιστικές ρυθμίσεις είναι ενημερωμένη ως τις 31 Οκτωβρίου 2001, εκτός εάν αναφέρεται ρητά αλλιώς.

2.2. Στόχοι

Τον Ιούλιο του 2000, η Επιτροπή υπέβαλε προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο **προτάσεις για πέντε οδηγίες**, με τις οποίες ορίζεται πλαίσιο για τη ρύθμιση των αγορών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και μέτρα που αναφέρονται στην πρόσβαση και τη

⁴ http://europa.eu.int/information_society/topics/telecoms/implementation/index
<http://europa.eu.int/comm/competition/liberalization/others>

διασύνδεση, στην αδειοδότηση, την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών, καθώς και στην προστασία των δεδομένων στον τομέα των τηλεπικοινωνιών. Οι οδηγίες αυτές θα αντικαταστήσουν το πλαίσιο των κανονιστικών ρυθμίσεων που ορίζεται από την τρέχουσα δέσμη οδηγιών. Μία ακόμα πρόταση απόφασης αφορά τον συντονισμό της δράσης των κρατών μελών όσον αφορά το φάσμα των ραδιοσυχνοτήτων (ραδιοφάσμα). Το Δεκέμβριο του 2000, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν απόφαση κανονισμού σχετικά με την αποδεσμοποίηση του τοπικού βρόχου· ο κανονισμός τέθηκε σε ισχύ στις αρχές του Ιανουαρίου 2001.

Στις 17 Σεπτεμβρίου το Συμβούλιο ενέκρινε κοινή θέση σε τέσσερις περιπτώσεις οδηγιών. Κατά συνέπεια, αναμένεται σύντομα η πλήρης θέσπιση ολόκληρου του νέου πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων, ενώ η μεταφορά τους στην εθνική νομοθεσία προγραμματίζεται μέσα σε προθεσμία που δεν θα υπερβαίνει τους δεκαπέντε μήνες από την ημερομηνία θέσπισης.

Η Επιτροπή υποστηρίζει με σταθερότητα και συνέπεια ότι η **πλήρης και αποτελεσματική λειτουργία του τρέχοντος πλαισίου** είναι προϋπόθεση για την επιτυχή μεταφορά του νέου πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων στην εθνική νομοθεσία καθώς και για την εφαρμογή του στα κράτη μέλη. Καθώς, επομένως, επίκειται η θέσπιση του νέου πλαισίου, η Επιτροπή επιδιώκει να επισημάνει, τόσο οριζοντίως, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όσο και σε κάθε κράτος μέλος ξεχωριστά, τις πτυχές του υφιστάμενου πλαισίου που δεν έχουν ακόμα υλοποιηθεί ικανοποιητικά ώστε να υπάρξει στέρεη βάση για την υλοποίηση του νέου πλαισίου.

Στην παρούσα έκθεση παρέχεται, όπως και στις προηγούμενες, εποπτεία των **εξελίξεων στην αγορά**, στη συνέχεια παρουσιάζονται σκέψεις και εκτιμήσεις αναφορικά με την υλοποίηση στην πορεία της **μετάβασης προς το νέο πλαίσιο**, συνοψίζοντας επίσης τις **κύριες δυσλειτουργίες και εμπλοκές ρυθμιστικού χαρακτήρα** στην Ευρώπη. Στα παραρτήματα της έκθεσης περιλαμβάνεται λεπτομερής ανάλυση της αγοράς, δεδομένα σχετικά με τις κανονιστικές ρυθμίσεις, καθώς και κεφάλαια ανά χώρα όπου περιέχονται εκτενέστερες πληροφορίες σχετικά με το εκάστοτε ρυθμιστικό καθεστώς. Γενικός σκοπός είναι να αποφευχθεί κατά το δυνατό η επανάληψη αναφορών σε εξελίξεις που έχουν ήδη συνοψισθεί στην έκτη έκθεση, η οποία είναι προσβάσιμη από την ιστοθέση της Επιτροπής.

Το 1999 η Επιτροπή υπέβαλε έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τη λειτουργία της οδηγίας 95/47/EK⁵ (**οδηγία για το τηλεοπτικό σήμα**). Η Επιτροπή παρέχει τώρα, στο παράρτημα 2.3 επικαιροποιημένη αξιολόγηση της εφαρμογής και εκτίμηση των εξελίξεων της αγοράς, όπως απαιτείται βάσει της οδηγίας.

Στην τελευταία έκθεση περιλαμβανόταν, στο παράρτημα, κεφάλαιο σχετικά με την υλοποίηση των κανόνων του ΠΟΕ σε τρίτες χώρες. Η Επιτροπή διοργανώνει ακροάσεις σχετικά με το θέμα αυτό κατά τη διάρκεια του Νοεμβρίου 2001, πρόκειται δε να υποβάλει χωριστή έκθεση προς τα κράτη μέλη στο κατάλληλο φόρουμ του Συμβουλίου.

Σημειώνεται ότι η Επιτροπή διεξάγει επί του παρόντος **τομεακές έρευνες**, βάσει του κανονισμού 17/62, στις αγορές μισθωμένων γραμμών, τοπικού βρόχου και περιαγωγής.

⁵ Οδηγία 95/47/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη χρήση προτύπων για τη μετάδοση τηλεοπτικού σήματος

3. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

3.1. Ανάπτυξη της αγοράς

Η αγορά των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, παρά τις αρνητικές ενδείξεις από τις χρηματαγορές, συνεχίζει να αντιπροσωπεύει **σημαντικό παράγοντα ανάπτυξης στην ευρωπαϊκή οικονομία**. Οι συνδυασμένες εθνικές αγορές των δεκαπέντε κρατών μελών ανέρχονταν περίπου σε 199 δισεκατομ. ευρώ κατά τα τέλη του 2000, με αναμενόμενη ανάπτυξη στα 218 δισεκατομ. ευρώ στα τέλη του 2001, δηλαδή **ποσοστό ανάπτυξης 9,5%**. Σημειώνεται πτώση τριών εκατοστιαίων ποσοστών σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό για το 2000, αλλά ελαφρή αύξηση έναντι του ποσοστού που προέβλεπε η τελευταία έκθεση σχετικά με την υλοποίηση (9%). Κατά τη διάρκεια της χρονικής περιόδου Αύγουστος 2000 έως Αύγουστος 2001 οι χρήστες και οι καταναλωτές είχαν την ευχέρεια **αυξημένης επιλογής φορέων εκμετάλλευσης**, που συνοδευόταν από **γενική πτώση τιμολογίων**. Ταυτόχρονα, **τα μερίδια αγοράς των παλαιών μονοπωλιακών φορέων συνέχιζαν να παρουσιάζουν πτωτική τάση** σε όλες τις αγορές κλήσεων σταθερών επικοινωνιών.

Το τμήμα με την ταχύτερη επέκταση είναι και πάλι η αγορά των **κινητών υπηρεσιών**, όπου η ανάπτυξη αναμένεται να φθάσει ποσοστό 22,3%, από 67 δισεκατομ. ευρώ στα τέλη του 2000 σε 82 δισεκατομ. ευρώ στα τέλη του 2001. Το τρέχον ποσοστό αύξησης κατά το 2000 ανήλθε σε 38,1%, έναντι πρόβλεψης 20%. Για τα τέλη του 2001 αναμένεται ότι η αγορά κινητών υπηρεσιών θα ανέρχεται σε ποσοστό 38% των συνδυασμένων τηλεπικοινωνιακών αγορών της ΕΕ. Ενώ η αγορά φωνητικής τηλεφωνίας, συμπεριλαμβανομένων και των υπηρεσιών επιλογής για Ίντερνετ, συνεχίζει να αποτελεί το μεγαλύτερο μερίδιο της κοινοτικής αγοράς, 51% κατ'επίτευξη, η αύξηση παραμένει στα επίπεδα του 2000 (2,7%), ενώ σε ορισμένα κράτη μέλη, όπως η Ισπανία, η Ιταλία, η Αυστρία και η Φινλανδία, η αξία του μεριδίου ισορροπείται ή υπερσκελιίζεται ελαφρά από την αγορά κινητών επικοινωνιών.

Οι κάτοικοι της ΕΕ δαπάνησαν το 2000 κατά μέσο όρο 762 ευρώ κατά κεφαλή για τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες (περιλαμβανομένης και της καλωδιακής τηλεόρασης), σημειώνοντας αύξηση 14%. Κατά κεφαλή δαπάνη που υπερβαίνει το μέσο όρο σημειώθηκε στη Δανία, την Ιρλανδία, τις Κάτω Χώρες, την Αυστρία, τη Φινλανδία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ στην Ισπανία παρατηρήθηκε ιδιαίτερα μεγάλη αύξηση.

3.2. Αγορά κινητών επικοινωνιών

Η διείσδυση των κινητών επικοινωνιών συνεχίζει να αυξάνεται με εντυπωσιακό ρυθμό, σε κάθε κράτος μέλος σε σχέση με τα δεδομένα του προηγούμενου έτους. Τον Αύγουστο του 2001 υπήρχαν 36% περισσότεροι συνδρομητές κινητών επικοινωνιών στην Ευρώπη από ό,τι το προηγούμενο έτος. Ο μέσος ρυθμός διείσδυσης ανέρχεται τώρα σε 73%, με ποσοστά ύψους 75% ή ακόμη μεγαλύτερα για την Ιταλία, το Λουξεμβούργο, τις Κάτω Χώρες, την Αυστρία, την Πορτογαλία, τη Φινλανδία και τη Σουηδία.

Το μέσο **μερίδιο της αγοράς ηγετικών φορέων εκμετάλλευσης κινητών επικοινωνιών** μειώθηκε μετά το 2000, ανερχόμενο σήμερα σε ποσοστό κάτω του 50% σε δύο τρίτα των κρατών μελών. Η ανακατανομή των μεριδίων της αγοράς κατά το τελευταίο έτος ευνόησε ιδιαίτερα τους μικρότερους ανταγωνιστές στο Βέλγιο, τις Κάτω Χώρες, την Αυστρία, τη Φινλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

3.3. Επιλογή φορέα εκμετάλλευσης

Για την περίπτωση **υπεραστικών και διεθνών κλήσεων** υφίσταται επιλογή περισσότερων από πέντε εναλλακτικών φορέων εκμετάλλευσης, για το σύνολο του πληθυσμού σε δώδεκα κράτη μέλη. Η επιλογή σε δύο κράτη μέλη (Βέλγιο και Λουξεμβούργο) είναι ελαφρώς μικρότερη. Έως την 1η Ιουλίου 2001 δεν είχε σημειωθεί στην Ελλάδα έναρξη λειτουργίας νέων αδειοδοτημένων φορέων εκμετάλλευσης.

Η κατάσταση είναι συνθετότερη στην περίπτωση των **υπηρεσιών τοπικών κλήσεων**. Έξι κράτη μέλη (Δανία, Ιρλανδία, Αυστρία, Πορτογαλία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο) αναφέρουν ότι το σύνολο του πληθυσμού μπορεί να επιλέγει από περισσότερους από πέντε εναλλακτικούς παρόχους, ενώ στην Ισπανία και το Λουξεμβούργο η επιλογή είναι μεταξύ τριών και πέντε φορέων εκμετάλλευσης. Σε άλλα κράτη μέλη είναι δυνατή η επιλογή μεταξύ 3 έως 5 φορέων εκμετάλλευσης για ποσοστό του πληθυσμού που ανέρχεται σε 85% (Ιταλία), 40% (Βέλγιο) και 22% (Γερμανία). Τέλος, μόνο 1% του γαλλικού πληθυσμού μπορεί επί του παρόντος να επιλέγει να μην δρομολογεί τις τοπικές κλήσεις μέσω του εγκατεστημένου, πρώην μονοπωλιακού φορέα. Η κατάσταση στο Βέλγιο, την Ισπανία και την Ιταλία συνιστά σημαντική βελτίωση σε σύγκριση με τα ισχύοντα πριν από ένα έτος.

Λιγότερο αναπτυγμένη παρουσιάζεται η παροχή υπηρεσιών **άμεσης πρόσβασης**: δυνατότητα επιλογής σημειώνεται στο Βέλγιο, τη Γερμανία, τη Γαλλία, τις Κάτω Χώρες, την Αυστρία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Παρατηρήθηκε ταχεία αύξηση της χρήσης **προεπιλογής φορέα**, με περίπου 110 φορείς εκμετάλλευσης για την παροχή τοπικών κλήσεων σε οικιακούς χρήστες, δηλαδή ποσοστό 58% μεγαλύτερο από πέρυσι, και 214 φορείς για υπεραστικές και διεθνείς κλήσεις. Επιπλέον, **η επιλογή φορέα**, που χρησιμοποιείται ήδη ευρύτατα για την παροχή υπεραστικών και διεθνών κλήσεων, χρησιμοποιείται σε διαρκώς μεγαλύτερο βαθμό για την παροχή τοπικών κλήσεων. Στην ΕΕ έχουν εκχωρηθεί περισσότεροι από χίλιοι κωδικοί πρόσβασης για νεοεισερχόμενους.

3.4. Συνολικός περιορισμός τιμολογίου

Ως μέρος της συνεχιζόμενης **αναδιάρθρωσης τιμολογίων**, ως συνέπεια της οποίας κατά την περίοδο 1997 έως 2000 αυξήθηκαν τα μέσα μηνιαία τέλη ενοικίασης κατά 12%, τα αντίστοιχα κοινοτικά τέλη αυξήθηκαν κατά 7% για οικιακούς χρήστες και 3% για επαγγελματικούς, σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Τα τιμολόγια που χρεώνονται από τους πρώην μονοπωλιακούς φορείς για **τοπικές κλήσεις** παρέμειναν παντού σταθερά σε σχέση με το προηγούμενο έτος, στα 0,42 ευρώ για δεκάλεπτη κλήση και 0,14 ευρώ (πέρυσι 0,13 ευρώ) για τρίλεπτη κλήση. Σημειώθηκαν, ωστόσο, σημαντικές αυξήσεις στην Πορτογαλία (100% για σύντομες τοπικές κλήσεις και 30% για δεκάλεπτες), καθώς και στο Βέλγιο και τη Γαλλία (33% και 25% για τρίλεπτες κλήσεις αντίστοιχα). Οι δαπανηρότερες τοπικές κλήσεις είναι στο Βέλγιο, την Αυστρία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Πορτογαλία και την Ιρλανδία, που χρεώνουν τις τιμές υψηλότερες από τον κοινοτικό μέσο όρο, τόσο για τρίλεπτες όσο και για δεκάλεπτες κλήσεις.

Ταυτόχρονα συνεχίζουν να μειώνονται τα τιμολόγια των παλαιών μονοπωλιακών φορέων για **υπεραστικές κλήσεις**: η τρίλεπτη υπεραστική κλήση κοστίζει κατά μέσο όρο 0,40 ευρώ έναντι 0,45 ευρώ πέρυσι (μείωση 11% σε σχέση με το 2000 και 45% ως προς το 1998). Το κόστος για δεκάλεπτη κλήση μειώθηκε από 1,44 ευρώ σε 1,24 ευρώ (μείωση 14% ως προς το 2000 και 47% σε σχέση με το 1998). Στο Βέλγιο, την Αυστρία και την Ελλάδα σημειώθηκαν μεγάλες μειώσεις σε σχέση με το 2000 (60%-70% ανάλογα με τη διάρκεια της κλήσης, 58%

και περίπου 30% αντιστοίχως). Μείωση τιμών σημειώθηκε επίσης στην Πορτογαλία, την Ιταλία και την Ισπανία που πάντως παραμένουν πάνω από τον κοινοτικό μέσο όρο.

Η γενική μέση μηνιαία δαπάνη στην ΕΕ για **εθνικές κλήσεις** (τοπικές και υπεραστικές κλήσεις και πάγια τέλη) έχει σταθερά πτωτική πορεία κατά τα τελευταία έτη, από 37,02 ευρώ σε 32,75 ευρώ μεταξύ Αυγούστου 1998 και 2001 για οικιακούς χρήστες, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, και από 85,57 ευρώ σε 68,54 ευρώ για επαγγελματικούς χρήστες, εξαιρουμένου του ΦΠΑ. Σε ορισμένα κράτη μέλη σημειώθηκε, ωστόσο, αύξηση στο συνολικό κόστος εθνικών κλήσεων για οικιακούς χρήστες, ιδίως έναντι του προηγούμενου έτους.

Όσον αφορά τοπικές και υπεραστικές κλήσεις, πέρυσι σημειώθηκε σταθεροποίηση της τάσης προς **μείωση ή εξάλειψη της διαφοράς τιμών για κλήσεις διαφορετικών αποστάσεων**. Από τον Αύγουστο του 2001 δεν γίνεται πλέον διάκριση τιμολογίων για κλήσεις σε ώρες αιχμής ανάλογα με την απόσταση (τοπικές, περιφερειακές και εθνικές κλήσεις 3, 50 και 200 km αντιστοίχως) σε μικρότερα κράτη μέλη, όπως το Βέλγιο και η Δανία (τούτο ίσχυε ήδη για το Λουξεμβούργο), ενώ οι διαφορές είναι πλέον αμελητέες στην Αυστρία. Στην Ελλάδα, ο πρώην μονοπωλιακός φορέας έχει πλέον εξαλείψει τη διαφορά τιμολογίων για τοπικές και περιφερειακές κλήσεις. Έχει παγιωθεί η διαδικασία εξάλειψης των διαφορών μεταξύ κλήσεων 50 και 200 km ήδη στην Ιρλανδία, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες, τη Φινλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ πρόσφατα εισήχθη και στο Βέλγιο, τη Δανία, τη Γερμανία, τη Γαλλία και τη Σουηδία. Η διαφοροποίηση των χρεώσεων για κλήσεις ανάλογα με την απόσταση συνεχίζει να ισχύει για την περίπτωση της Ισπανίας και της Πορτογαλίας.

Σημειώθηκε γενική μείωση του κόστους για **διεθνείς κλήσεις** μέσω των πρώην μονοπωλιακών φορέων σε σχέση με το προηγούμενο έτος, από 1,43 ευρώ σε 1,18 ευρώ (μείωση 17% έναντι του 2000) για οικιακούς χρήστες και από 1,02 ευρώ σε 0,81 ευρώ (μείωση 21% έναντι του 2000) για επαγγελματικούς· τούτο αντιστοιχεί σε μείωση 1,84 ευρώ και 1,33 ευρώ για οικιακούς και επαγγελματικούς χρήστες αντίστοιχα, έναντι του 1998.

Τον Αύγουστο του 2001, η μέση μηνιαία δαπάνη στην ΕΕ για σύνθεση **εθνικών και διεθνών κλήσεων** παρουσίασε γενική μείωση έναντι του προηγούμενου έτους κατά 4% για οικιακή και 4,6% για επαγγελματική δαπάνη. Ένα τρίτο της μηνιαίας δαπάνης οφείλεται, κατά μέσο όρο, σε πάγια τέλη (περιλαμβανομένης της ενοικίασης και τμήματος των τελών εγκατάστασης) και δύο τρίτα σε τέλη χρήσης για τοπικές, υπεραστικές, διεθνείς κλήσεις και κλήσεις προς δίκτυα κινητών επικοινωνιών. Η αναλογία κυμαίνεται, ωστόσο, μεταξύ των κρατών μελών: τα πάγια τέλη στο Λουξεμβούργο ανέρχονται σε ποσοστό 58% της μηνιαίας δαπάνης, ενώ στην Ελλάδα μόνο σε 23%.

Οι νεοεισερχόμενοι χρεώνουν συνήθως σημαντικά χαμηλότερα από ό,τι οι εγκατεστημένοι, πρώην μονοπωλιακοί φορείς ανάλογα με τον τύπο και τη διάρκεια της κλήσης. Τα ακόλουθα παραδείγματα δίδονται με βάση περιορισμένο δείγμα προσφορών εναλλακτικών φορέων εκμετάλλευσης (βλέπε παράρτημα 1.3).

Για υπεραστικές κλήσεις, εναλλακτικός φορέας εκμετάλλευσης στη Γερμανία χρεώνει 75% λιγότερο από ό,τι ο πρώην μονοπωλιακός φορέας, ενώ νεοεισερχόμενοι φορείς στο Βέλγιο, τη Γαλλία (για κλήσεις μεγαλύτερης διάρκειας), την Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο χρεώνουν μεταξύ 36% και 56% λιγότερο από ό,τι οι αντίστοιχοι εγκατεστημένοι φορείς. Απεναντίας, ο μεγαλύτερος νεοεισερχόμενος φορέας στη Σουηδία εφαρμόζει τιμολόγια μόλις 10% χαμηλότερα από αυτά του εγκατεστημένου φορέα, που πάντως είναι από τα φθηνότερα στην ΕΕ.

Για τοπικές κλήσεις, οι νεοεισερχόμενοι φορείς προσφέρουν μικρότερες, πάντως σημαντικές, μειώσεις τιμολογίων, μεταξύ 25% και 29% στη Γερμανία, 12% και 18% στη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο και περίπου 8% στη Σουηδία.

3.5. Περιορισμός του μεριδίου της αγοράς εγκατεστημένων φορέων

Τα μερίδια αγορά των εγκατεστημένων, πρώην μονοπωλιακών φορέων εκμετάλλευσης, υπολογιζόμενο με βάση τα έσοδα από λιανικές πωλήσεις, **συνεχίζουν να μειώνονται σε όλα τα τμήματα υπηρεσιών σταθερών κλήσεων** κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους. Εκτιμάται ότι έπειτα από την ελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών οι εγκατεστημένοι φορείς έχασαν, κατά μέσο όρο, ποσοστό περίπου 10% των αγορών τοπικών κλήσεων (σύνολο τοπικών κλήσεων) και γύρω στο 20% των υπεραστικών και 30% των διεθνών αγορών κλήσεων.

Το μερίδιο των εγκατεστημένων φορέων στα λιανικά έσοδα από **διεθνείς κλήσεις** είναι κάτω του 50% σε ένα κράτος μέλος (Ηνωμένο Βασίλειο) και εκτιμάται σε περίπου 60% σε τρία κράτη μέλη (Γερμανία, Ιταλία και Σουηδία) και περίπου 70% έως 75% σε τρία άλλα (Γαλλία, Ιρλανδία και Κάτω Χώρες). Η πτώση των μεριδίων της αγοράς υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική στις χώρες όπως η Γερμανία, η Γαλλία, η Ιταλία και οι Κάτω Χώρες, στις οποίες η ελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών πραγματοποιήθηκε την 1η Ιανουαρίου 1998, καθώς και στην Ιρλανδία, η οποία άνοιξε την αγορά της περίπου μετά ένα έτος. Πτωτικές τάσεις στα μερίδια αγοράς εμφανίζονται επίσης στο τμήμα **τοπικών κλήσεων** (π.χ. οι εγκατεστημένοι φορείς διατηρούν ποσοστό περίπου 70% στην αγορά της Γερμανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου ως προς λιανικά έσοδα), ενώ οι εγκατεστημένοι σε τουλάχιστον δέκα κράτη μέλη διατηρούν μερίδια που κυμαίνονται μεταξύ 90% και 100% της αγοράς.

Στα παραρτήματα 1 και 2 παρουσιάζονται λεπτομερή διαγράμματα και πίνακες όλων των παραπάνω σημείων, μαζί με επιπλέον δεδομένα για τις αξίες της αγοράς, το ρυθμό διεύθυνσης, τα μερίδια στην αγορά, τα τιμολόγια λιανικής, διασύνδεσης και μισθωμένων γραμμών.

4. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

Το παρόν κεφάλαιο περιέχει ορισμένες εκτιμήσεις γενικού χαρακτήρα που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της κατάρτισης της έκθεσης σε σχέση με το ισχύον πλαίσιο και τη μετάβαση προς το νέο. Ακολουθεί επισκόπηση των κύριων μελημάτων και ανησυχιών που προβλήθηκαν σε σχέση με την πρακτική εφαρμογή του τρέχοντος πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων, σε ευρωπαϊκή κλίμακα.

Όλες ανεξαιρέτως οι **εθνικές ρυθμιστικές αρχές** πραγματοποίησαν στο πεδίο αυτό σημαντική πρόοδο ως προς την εποπτεία της διαδικασίας υλοποίησης στην χρονική περίοδο που διέρρευσε έπειτα από την έκτη έκθεση και συνέχισαν στη γραμμή της συνεργασίας με τους λοιπούς ευρωπαϊκούς φορείς κανονιστικών ρυθμίσεων, γεγονός που προαναγγέλλει μελλοντικό συντονισμό στο πλαίσιο της ομάδας ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

4.1. Οι κανονιστικές ρυθμίσεις στην Ευρώπη πριν από τη μετάβαση στο νέο πλαίσιο

Όσον αφορά τους νεοεισερχόμενους, οι προκλήσεις που τίθενται από την τρέχουσα χρηματοοικονομική κατάσταση και την κατάσταση των αγορών συνηγορούν υπέρ μιας **σταδιακής μετάβασης** προς ένα πλέον ευέλικτο ρυθμιστικό περιβάλλον, όπως ορίζεται από το νέο πλαίσιο. Τούτο αποτελεί σαφώς υπόθεση του εκάστοτε κράτους μέλους, ιδίως βάσει των ρυθμίσεων της νέας οδηγίας για την πρόσβαση που αναφέρονται στην επισκόπηση, εκ μέρους των ΕΡΑ, των υφιστάμενων υποχρεώσεων για πρόσβαση και διασύνδεση που ισχύουν βάσει των οδηγιών διασύνδεσης, φωνητικής τηλεφωνίας και μισθωμένων γραμμών.

Κάθε χαλάρωση υφιστάμενων υποχρεώσεων που θα καταστεί δυνατή βάσει νέου πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων, προσαρμοσμένου σε ανταγωνιστικό περιβάλλον, θα είναι εν προκειμένω ενδεδειγμένη μόνον εφόσον **εφαρμοστεί πλήρως** το ισχύον πλαίσιο με σαφή αντίκτυπο υπέρ του ανταγωνισμού. Όσον αφορά την αποδεσμοποίηση του τοπικού βρόχου και την τιμολόγηση μισθωμένων γραμμών, π.χ., πρέπει ακόμα να ληφθούν μέτρα για την εξασφάλιση της κοστοστρέφειας σε σειρά κρατών μελών, τα οποία δεν πρέπει να αρθούν με το νέο πλαίσιο έως ότου αυτό αιτιολογηθεί από την ανάλυση της αγοράς που θα διεξάγουν οι ΕΡΑ. Παρομοίως, οι υποψήφιες χώρες δεν θα είναι σε θέση να υλοποιήσουν το νέο πλαίσιο χωρίς να έχουν θέσει τα θεμέλια με βάση το ισχύον.

Είναι επίσης σαφές ότι το ισχύον πλαίσιο πρέπει να εφαρμοστεί **συστηματικά και σε κοινοτική κλίμακα** προτού υλοποιηθεί το νέο πλαίσιο, ώστε να επιτευχθεί το ζητούμενο - ισότιμοι όροι ανταγωνισμού για όλους τους συντελεστές της αγοράς σε ολόκληρη την Ευρώπη, βάσει των νέων οδηγιών. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην εξασφάλιση της τήρησης των κανόνων της ενιαίας αγοράς, ιδίως ώστε να είναι βιώσιμες διάφορες νέες υπηρεσίες. Η διαιώνιση του κατακερματισμού από άποψη κανονιστικών ρυθμίσεων πρόκειται σαφώς να αποτρέψει την εμφάνιση φορέων εκμετάλλευσης πανευρωπαϊκής κλίμακας που θα είναι σε θέση να παρέχουν πανευρωπαϊκές υπηρεσίες. Οι συντελεστές πανευρωπαϊκής κλίμακας αποθαρρύνονται επί του παρόντος ενόψει των αποκλίσεων στις κανονιστικές ρυθμίσεις που συνεχίζουν να υφίστανται και στις οποίες οι εν λόγω συντελεστές είναι εκτεθειμένοι εξαιτίας του χαρακτήρα των εργασιών τους, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών πρώην μονοπωλιακών φορέων που είναι και νεοεισερχόμενοι φορείς εκμετάλλευσης στις αγορές άλλων κρατών μελών.

Είναι επίσης σημαντική η **συνεπής εφαρμογή** των διάφορων πτυχών του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου σε κάθε κράτος μέλος. Λόγου χάρη, οι αρχές που αναφέρονται σε

τιμολόγια, λογιστική κόστους και αμεροληψία είναι αρχές αλληλοσυνδεόμενες, για τις οποίες απαιτείται συνεκτική στρατηγική υλοποίησης εκ μέρους των ΕΡΑ που θα διαθέτουν τις κατάλληλες εξουσίες και διαδικασίες ώστε να αποφευχθεί αποκλεισμός της αγοράς μέσω τιμολογιακών στρεβλώσεων. Προς τούτο απαιτείται επίσης **σαφής διαχωρισμός** των ρόλων που έχουν οι διάφοροι φορείς ρυθμιστικών λειτουργιών. Η ιδιαίτερα περιπλεγμένη κατανομή αρμοδιοτήτων ή κάθε αλληλεπικάλυψή τους, όχι μόνο βλάπτει την ασφάλεια δικαίου και τη συνεκτικότητα των κανονιστικών ρυθμίσεων, αλλά τείνει και να είναι αναποτελεσματική από άποψη πόρων. Ζωτικής σημασίας είναι επίσης ότι οι πολιτικές εκτιμήσεις και στοχασμοί δεν επιτρέπεται να αιτιολογούν παρεμβάσεις στις ρυθμιστικές διεργασίες και στην αγορά, π.χ. επιβάλλοντας ή υποστηρίζοντας λιανικά τιμολόγια που έχουν καθορισθεί σε τεχνητά χαμηλά επίπεδα. Οι κίνδυνοι για τον ανταγωνισμό είναι σαφείς εν προκειμένω: στην αγορά τοπικής ευρυζωνικής πρόσβασης, λόγω χάρη, ο συνδυασμός υψηλών τιμών για αποδεσμοποίηση του τοπικού βρόχου και συντοπισμός (συνεγκατάσταση), η έλλειψη κοινής (μεριζόμενης) πρόσβασης, η αδυναμία παροχής χονδρικής υπηρεσίας (DSL) από τον εγκατεστημένο φορέα και η έγκριση της ρυθμιστικής αρχής στον εγκατεστημένο φορέα να παρέχει τις δικές του υπηρεσίες DSL σε χαμηλές τιμές λιανικής συνεργούν για να απομακρύνουν από την αγορά άλλους συντελεστές.

Στα περισσότερα κράτη μέλη έχει μεταφερθεί στην εθνική νομοθεσία η έννοια της **αμεροληψίας/ισοτιμίας**, σύμφωνα με τις οδηγίες (ιδίως τις οδηγίες για τη διασύνδεση και για τις μισθωμένες γραμμές), σε πολλές όμως περιπτώσεις έχει αποτύχει η εξασφάλιση της εν λόγω αρχής στην πράξη. Αμεροληψία/ισοτιμία σημαίνει ότι οι εγκατεστημένοι πρώην μονοπωλιακοί φορείς πρέπει να αντιμετωπίζουν τους νεοεισερχόμενους με τον ίδιο τρόπο όπως και τα κατάντη θυγατρικά σκέλη τους: οι ΕΡΑ πρέπει κατά συνέπεια να αναλαμβάνουν δράση για να εξασφαλίζουν ότι η μεταχείριση αυτή ισχύει ιδιαίτερα και στην ανακοίνωση πληροφοριών σχετικά με τη θέση στην αγορά λιανικών προϊόντων. Πράγματι, η φαινομενικά ίση μεταχείριση, με την ταυτόχρονη διαθέσιμη προσφορά χονδρικής και ως προσφορές λιανικής, δεν πρέπει να υπονομεύεται από την ενημέρωση των θυγατρικών εξαρτημένων εταιρειών προτού ενημερωθούν οι ανταγωνιστές. Ορισμένοι πρώην μονοπωλιακοί φορείς βρίσκονται στη διαδικασία αναδιάρθρωσης, γεγονός που πρέπει να χαιρετίζεται εφόσον τούτο συνεπάγεται διαφάνεια και αποφυγή διακρίσεων.

Ιδιαίτερα από νεοεισερχόμενους και από φορείς χρηστών/καταναλωτών εκφράζεται το αίτημα για συνεχιζόμενη καθοδήγηση μέσω **συγκριτικής αξιολόγησης και βέλτιστης πρακτικής**. Η συγκριτική αξιολόγηση έχει αποδειχθεί χρησιμότερη κατά τη μετάβαση προς την πλήρη επαλήθευση των δαπανών όσον αφορά υπηρεσίες που υφίστανται κανονιστική ρύθμιση. Ωστόσο, η συνέχιση τυπικής συγκριτικής αξιολόγησης σε σχέση, π.χ., με τη διασύνδεση μέσω συστάσεων θα μπορούσε να αποδειχθεί αναποτελεσματική, δεδομένου ότι έτσι υπονοείται ότι τα κοστοστραφή τιμολόγια μπορούν να επιτευχθούν σε ορισμένο βαθμό χωρίς την επιβολή αρχών λογιστικής κόστους. Παραμένει ωστόσο σαφές ότι είναι σημαντική η διαρκής δημοσίευση δεδομένων σχετικά με τη διασύνδεση και την τιμολόγηση μισθωμένων γραμμών, ιδίως των αποκλίσεων από τις μέγιστες τιμές στη σύσταση του 1999⁶, καθώς και η παροχή, και τούτο εξασφαλίζεται μέσω διαδοχικών εκθέσεων σχετικά με την υλοποίηση και δημόσια διαθέσιμων εγγράφων της επιτροπής ONP. Για παράδειγμα, οι εκθέσεις σχετικά με βέλτιστη πρακτική σε σχέση με επίλυση διαφορών από ΕΡΑ ή όσον αφορά οδηγούς τιμών καταναλωτή είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντικές.

⁶ Σύσταση της Επιτροπής σχετικά με την τιμολόγηση της διασύνδεσης μισθωμένων γραμμών σε ελευθερωμένη αγορά τηλεπικοινωνιών, C(1999) 3863, Νοέμβριος 1999

Πρέπει να τονισθεί ότι ορισμένα μέτρα **προς όφελος του ανταγωνισμού** βάσει του νέου πλαισίου, όπως υφίσταται στις κοινές θέσεις που εγκρίθηκαν στις 17 Σεπτεμβρίου 2001, εφαρμόζονται ήδη σε σειρά κρατών μελών. Παράδειγμα αποτελεί η φορητότητα αριθμού στα δίκτυα κινητών επικοινωνιών, που ισχύει στη Δανία, στην Ισπανία και στο ΗΒ, η οποία στις αρχές του 2002 θα τεθεί σε ισχύ και στην Ιταλία, για το άνοιγμα του ανταγωνισμού σε έναν τομέα που ορισμένες ρυθμιστικές αρχές θεωρούν μη ανταγωνιστικό. Η κίνηση αυτή προς την κατεύθυνση προκαταβολικής εφαρμογής ανταγωνιστικών διασφαλίσεων, σε αντίθεση προς την πρόωγη χαλάρωση των κανονιστικών ρυθμίσεων, πρέπει να χαιρετισθεί.

4.2. Οι κύριες δυσλειτουργίες και εμπλοκές ρυθμιστικού χαρακτήρα στην Ευρώπη

Στη συνέχεια παρουσιάζεται επισκόπηση σημαντικών προβλημάτων οριζόντιου ρυθμιστικού χαρακτήρα στα κράτη μέλη. Τα νευραλγικότερα θέματα που αντιμετωπίζουν οι ρυθμιστικές αρχές, εκτός από την ανάγκη λεπτομερέστερης επεξεργασίας και αποσαφήνισης των μεθόδων λειτουργίας τους, είναι σήμερα **τα τέλη τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, η διασύνδεση ενιαίου τέλους για πρόσβαση στο Ίντερνετ, ο ανταγωνισμός στην - ιδίως ευρυζωνική - τοπική πρόσβαση, η τιμολόγηση και παροχή μισθωμένων γραμμών, καθώς και γενικές αρχές τιμολόγησης και λογιστικής κόστους**. Αναφέρεται επίσης η **έναρξη της εμπορικής εκμετάλλευσης κινητών δικτύων τρίτης γενιάς**, δεδομένης της σημασίας που έχει για τη μελλοντική ανάπτυξη της αγοράς· το θέμα αυτό απετέλεσε αντικείμενο ανακοίνωσης της Επιτροπής, το Μάρτιο του 2001⁷. Συνεχίζουν επίσης να τίθενται ερωτήματα σχετικά με την **αριθμοδότηση, την καθολική υπηρεσία, τα δικαιώματα διέλευσης και τη μεταφορά στην εθνική νομοθεσία της οδηγίας που αφορά τα τηλεπικοινωνιακά δεδομένα**.

4.2.1. Εθνικές ρυθμιστικές αρχές και μηχανισμοί προσφυγής

Για την εξασφάλιση αποτελεσματικής εισόδου στην αγορά και ασφάλειας δικαίου ως προς τις κανονιστικές ρυθμίσεις, υπάρχει ανάγκη για σαφώς καθορισμένες αποφασιστικές αρμοδιότητες εκ μέρους των ΕΡΑ, για ταχύρρυθμες διαδικασίες και αποτρεπτικές κυρώσεις ώστε να ελέγχεται η συμπεριφορά των παλαιών μονοπωλιακών φορέων. Τούτο συχνά δεν συμβαίνει, με αποτέλεσμα οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά να ζητούν ανάληψη ενεργητικότερης και περισσότερο προορατικής δράσης εκ μέρους των ρυθμιστικών αρχών. Η υλοποίηση της αποδεσμοποίησης του τοπικού βρόχου αποτελεί ένα πεδίο όπου σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη έχει επισημανθεί η έλλειψη προορατικής δράσης ή/και σχετικών αρμοδιοτήτων των ΕΡΑ. Όσον αφορά τη λειτουργία των κανονιστικών αρχών, εκφράζεται ανησυχία ότι ο καταμερισμός των αρμοδιοτήτων μεταξύ των σχετικών Υπουργείων και των ανεξάρτητων ρυθμιστικών αρχών, που συχνά είναι ασαφείς και επιβραδύνει τη ρυθμιστική παρέμβαση. Τούτο ισχύει ιδιαίτερα στην Ιταλία όσον αφορά την αδειοδότηση και στην Αυστρία όσον αφορά τη διαχείριση του φάσματος και της αριθμοδότησης. Στην Ισπανία, η ευρεία κατανομή επιμέρους καθηκόντων έχει ως αποτέλεσμα να δυσχεραίνει το συντονισμό των αποφάσεων ρυθμιστικού χαρακτήρα.

Μέσα στην ταχέως κινούμενη αγορά, οι συντελεστές στρέφονται προς την ΕΡΑ για να έχουν ταχεία **επίλυση διαφορών**. Υπάρχει ωστόσο, σαφής αλληλεπίδραση μεταξύ, αφενός, της ποιότητας των αποφάσεων και, αφετέρου, της ταχείας λήψης αποφάσεων, συμβαδίζοντας με τις εξελίξεις της αγοράς. Σε ορισμένα κράτη μέλη, ο εγκατεστημένος, πρώην μονοπωλιακός φορέας (και σε ορισμένες περιπτώσεις οι θυγατρικές του) είναι σε θέση να εκμεταλλευθεί το πλεονέκτημα που απορρέει από το γεγονός ότι έχει την πρώτη, χρονικά, παρουσία στην

⁷ Ανακοίνωση σχετικά με την εισαγωγή κινητών επικοινωνιών τρίτης γενιάς στην Ευρωπαϊκή Ένωση: η τρέχουσα κατάσταση και η περαιτέρω πορεία, COM(2001)141 της 20ής Μαρτίου 2001

έναρξη της εμπορικής εκμετάλλευσης υπηρεσιών DSL, ενώ οι μετέπειτα εισερχόμενοι εμπλέκονται σε χρονοβόρες διαδικασίες με ρυθμιστικούς φορείς και δικαστήρια. Σαφής δυσχέρεια προκύπτει επίσης από το γεγονός ότι οι αρχές είναι απρόθυμες να αναστείλουν την εισαγωγή νέων - ιδίως ευρυζωνικών - υπηρεσιών από εγκατεστημένους φορείς, εφόσον τούτο τις αφήνει έκθετες έναντι κατηγοριών ότι "θέτουν φραγμό στην εμπορική εκμετάλλευση της κοινωνίας της πληροφορίας". Η πολιτική ενθάρρυνση της εμπορικής εκμετάλλευσης των υπηρεσιών υψηλών ταχυτήτων πρέπει να συνεκτιμά την ανάγκη διευκόλυνσης της εισόδου στη σημαντική αυτή αγορά.

Ανησυχίες διατυπώνονται σε σειρά περιπτώσεων όσον αφορά την απουσία εξουσιών επιβολής, ιδίως για να εξασφαλίζεται ότι οι πρώην μονοπωλιακοί φορείς θα εφαρμόζουν τις αποφάσεις των ΕΡΑ. Φαίνεται ότι η επιβολή παρεμποδίζεται ιδιαίτερα από χρονοβόρες και επαχθείς διαδικασίες στη Γαλλία, την Ιταλία, την Αυστρία, την Πορτογαλία, καθώς και από τις πολύ χαμηλές ποινές στην Ιρλανδία και τη Γερμανία.

Κατά συναφή τρόπο φαίνεται ότι οι εγκατεστημένοι φορείς συνεχίζουν, για λόγους στρατηγικής, την πρακτική **συστηματικών προσφυγών** έναντι αποφάσεων των ΕΡΑ (ιδίως Γερμανία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Ιρλανδία, Αυστρία, Φινλανδία, Σουηδία), παρά το γεγονός ότι στις περισσότερες περιπτώσεις οι προσφυγές απερρίφθησαν. Μολονότι η νομότυπη διαδικασία και η δίκαιη μεταχείριση αποτελούν θεμελιώδη νομική αρχή, πρέπει οι ΕΡΑ να επιβάλουν αντικίνητρα για περίπτωση υπερβολικής καθυστέρησης των μέτρων. Εκφράζονται οι ανησυχίες από φορείς εκμετάλλευσης λόγω χρονοβόρων διαδικασιών προσφυγής στο Βέλγιο, τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες και τη Φινλανδία. Στη Γερμανία, η ΕΡΑ ανέστειλε τις αποφάσεις της όσον αφορά την έναρξη της εμπορικής εκμετάλλευσης υπηρεσιών DSL, αναμένοντας αποφάσεις δικαστηρίων για το θέμα της αναστολής, ενώ στη Σουηδία τα δικαστήρια ανέστειλαν την απόφαση της ΕΡΑ όσον αφορά τη μείωση των τελών διασύνδεσης στις κινητές επικοινωνίες.

Με το νέο πλαίσιο κανονιστικών ρυθμίσεων θα ανατεθούν νέα και σύνθετα καθήκοντα στις ΕΡΑ, τα οποία θα αναφέρονται ιδίως στην ανάλυση της αγοράς και στον καθορισμό επιχειρήσεων που διαθέτουν σημαντική ισχύ στην αγορά, με εφαρμογή του κριτηρίου της δεσπόζουσας θέσης. Κατά συνέπεια, έχει καθοριστική σημασία η **πλήρης λειτουργία** τους σύμφωνα με το τρέχον πλαίσιο όσον αφορά τις αρμοδιότητες, την ανάθεση καθηκόντων, τους πόρους και τις επιχειρησιακές δεξιότητες. Ορισμένες από τις ΕΡΑ κατέστησαν σαφές κατά τις ακροάσεις ότι απαιτούν αύξηση των οικονομικών και ανθρώπινων πόρων τους, ενώ ορισμένες δεν έχουν ακόμα επιτύχει το αρχικά προβλεπόμενο επίπεδο στελέχωσής τους. Στον πίνακα 1 του παραρτήματος 2.4 παρουσιάζεται επισκόπηση της χρηματοδότησης και της στελέχωσης των ΕΡΑ.

4.2.2. Διασύνδεση - τερματισμός κλήσεων σε κινητά δίκτυα

Σε ορισμένα κράτη μέλη εκφράζεται προβληματισμός ως προς την ανταγωνιστικότητα της **αγοράς τερματικών κλήσεων στις κινητές επικοινωνίες**. Ενώ η μέση χρέωση ωρών αιχμής στην Ευρώπη για τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα μειώθηκε περίπου 10% κατά το τελευταίο έτος, είναι τώρα, στα 18,16 λεπτά του ευρώ, δεκαπλάσια της μέσης χρέωσης για διασύνδεση από σταθερό σε σταθερό δίκτυο, σε επίπεδο διπλής διαβίβασης. Μολονότι είναι σαφές ότι οι παράγοντες κόστους στα κινητά δίκτυα διαφέρουν από τους αντίστοιχους στα σταθερά, είναι δύσκολο να εξηγηθεί η τάξη μεγέθους της εν προκειμένω διαφοράς.

Όσον αφορά το **φάσμα τιμών** μεταξύ των κρατών μελών, η χρέωση ωρών αιχμής σε τρία κράτη μέλη (Ελλάδα, Ιταλία και Πορτογαλία) είναι περίπου διπλάσια από ό,τι στο κράτος μέλος με τα χαμηλότερα τιμολόγια (Ηνωμένο Βασίλειο)· σε τρία άλλα κράτη (Ισπανία,

Γαλλία και Φινλανδία) πλησιάζουν τις υψηλότερες, ενώ σε άλλα τρία (Λουξεμβούργο, Αυστρία και Σουηδία) πλησιάζουν τις χαμηλότερες (βλ. παράρτημα 2.2). Στα τιμολόγια για τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα που αναφέρθηκαν παραπάνω δεν έχει ληφθεί υπόψη η πρόσφατη επισκόπηση ελέγχου τιμών της ΕΡΑ του Ηνωμένου Βασιλείου.

Οι ρυθμιστικές αρχές συμφωνούν εν γένει ότι το πρόβλημα προκύπτει από το γεγονός ότι **το τέλος τερματισμού καταβάλλεται από τον καλούντα και όχι από τον καλούμενο**. Οι φορείς εκμετάλλευσης σταθερών δικτύων υποστηρίζουν ότι, σε ανταγωνιστική αγορά, ένδειξη για το επίπεδο των τελών τερματισμού σε κινητό δίκτυο μπορεί να προκύψει διαιρώντας διά δύο το επίπεδο του κόστους μιας κλήσης εντός δικτύου στο εκάστοτε κινητό δίκτυο, και ότι με το κριτήριο αυτό αποκαλύπτονται υφιστάμενες διακρίσεις στη χρέωση.

Οι φορείς εκμετάλλευσης κινητών επικοινωνιών υποστηρίζουν, αφετέρου, ότι στις κλήσεις εντός του δικτύου υφίσταται εγγενής εξοικονόμηση κόστους, ότι ο ανταγωνισμός υπάρχει εξαιτίας των διάφορων μεθόδων πραγματοποίησης κλήσης προς το καλούμενο μέρος (σταθερό, κινητό, φωνή μέσω IP, κλπ.), και ότι μειώσεις σε τέλη τερματισμού σε κινητό δίκτυο θα τείνουν να οδηγήσουν σε αύξηση των τελών διαβίβασης και κατά συνέπεια των περιθωρίων των φορέων σταθερών δικτύων, ιδίως του εγκατεστημένου, πρώην μονοπωλιακού φορέα. Περαιτέρω, ασκείται ανταγωνιστική πίεση από το γεγονός ότι οι επαγγελματικοί χρήστες κινητών υπηρεσιών θα τείνουν να επιλέξουν τον φορέα εκμετάλλευσης με τα χαμηλότερα τέλη τερματισμού σε περιπτώσεις που οι εν λόγω επαγγελματικοί χρήστες πραγματοποιούν μεγάλο αριθμό κλήσεων από σταθερά σε κινητά δίκτυα, π.χ. υπό μορφή κλήσεων από τα κεντρικά γραφεία προς μετακινούμενους πωλητές. Σε απάντηση των παραπάνω, υποστηρίζεται πάντως, ότι οι κινητοί φορείς εκμετάλλευσης ανταποκρίνονται στις επιθυμίες των επαγγελματικών χρηστών παρέχοντας στοχοθετημένα, εξατομικευμένα πακέτα (δηλ. εφαρμόζοντας διάκριση στις τιμές): επιπλέον, η απουσία φορητότητας αριθμού σε κινητά δίκτυα και η ενοποίηση σταθερών και κινητών υπηρεσιών επιβάλλουν υψηλό κόστος στους επαγγελματικούς χρήστες που επιθυμούν να αλλάξουν κινητό φορέα εκμετάλλευσης.

Οι ρυθμιστικές αρχές έχουν στη διάθεσή τους τους **κανόνες ONP** στις οδηγίες, συμπεριλαμβανομένων των αρχών κοστοστρέφειας για φορείς εκμετάλλευσης που διαθέτουν σημαντική ισχύ (SMP) στην εθνική αγορά διασύνδεσης, μαζί με, σε ορισμένες περιπτώσεις, **εξουσίες σχετικά με την προστασία του ανταγωνισμού ή άλλες ρυθμιστικές εξουσίες** βάσει των εθνικών κανόνων. Η Επιτροπή διερευνά επί του παρόντος επίσημη καταγγελία βάσει του άρθρου 82 της Συνθήκης (κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης) που αφορά σειρά φορέων εκμετάλλευσης κινητών δικτύων.

Επί του παρόντος υφίστανται στην Ευρώπη εννέα σενάρια κανονιστικών ρυθμίσεων:

Πίνακας 1 - Ρύθμιση τελών τερματισμού σε κινητά δίκτυα στην Ευρώπη	
Γαλλία, Ιρλανδία, Σουηδία Αυστρία έως Οκτώβριο 2001 ⁸	Η ΕΡΑ ορίζει έναν ή περισσότερους κινητούς φορείς εκμετάλλευσης ως διαθέτοντες σημαντική ισχύ SMP στην εθνική αγορά διασύνδεσης και επιβάλλει υποχρεώσεις κοστοστρέφειας (επί του παρόντος υπό αναθεώρηση στην Αυστρία).
Βέλγιο	Η ΕΡΑ ορίζει έναν ή περισσότερους κινητούς φορείς εκμετάλλευσης ως διαθέτοντες SMP στην εθνική αγορά διασύνδεσης, αλλά επιβάλλει μειώσεις τιμολογίων βάσει συγκρίσεων σε ευρωπαϊκή κλίμακα.
Ιταλία	Η ΕΡΑ ορίζει έναν ή περισσότερους κινητούς φορείς εκμετάλλευσης ως διαθέτοντες SMP στην εθνική αγορά διασύνδεσης, αλλά δεν έχουν επικαιροποιηθεί τα ισχύοντα μέτρα ελέγχου τιμολογίων.
Ισπανία	Η ΕΡΑ ορίζει έναν ή περισσότερους κινητούς φορείς εκμετάλλευσης ως διαθέτοντες SMP στην εθνική αγορά διασύνδεσης, αλλά δεν έχει ορισθεί η επαλήθευση των ρυθμιστικών τους λογαριασμών.
Πορτογαλία, ΗΒ	Η ΕΡΑ δεν προβαίνει σε καθορισμό SMP στην εθνική αγορά διασύνδεσης, αλλά χρησιμοποιεί εξουσίες σε θέματα ανταγωνισμού για την επιβολή 'κατάλληλων' ή 'αναλογικών' ελέγχων τιμολογίων σε όλους τους κινητούς φορείς εκμετάλλευσης.
Δανία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες	Η ΕΡΑ δεν προβαίνει σε καθορισμό SMP στην εθνική αγορά διασύνδεσης, και επομένως δεν επιβάλλει ελέγχους τιμολογίων διασύνδεσης.
Γερμανία	Η ΕΡΑ δεν προβαίνει σε καθορισμό SMP στην εθνική αγορά διασύνδεσης ή την αγορά κινητών επικοινωνιών.
Ελλάδα	Η ΕΡΑ προβαίνει σε χαρακτηρισμό SMP στην αγορά κινητών επικοινωνιών, αλλά δεν έχει ορισθεί κανένας κινητός φορέας εκμετάλλευσης ως διαθέτων σημαντική ισχύ (SMP) στην εθνική αγορά διασύνδεσης.
Φινλανδία	Η ΕΡΑ προβαίνει σε χαρακτηρισμό SMP στην αγορά κινητών. Οι φορείς εκμετάλλευσης κινητών επιβάλλουν τέλος τελικού χρήστη (αντί τέλους διασύνδεσης) για τερματισμό κλήσεων που εκκινούν από σταθερό δίκτυο.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι τέλη τερματισμού κλήσεων ωρών αιχμής σε κινητά δίκτυα που κυμαίνονται από **12,44 έως 23,69 λεπτά του ευρώ** μεταξύ κρατών μελών δεν μπορούν να αιτιολογηθούν βάσει των τρεχουσών δαπανών τερματισμού κλήσεων, ούτε σε σχέση με το μέσο επίπεδο τιμολογίων σταθερού προς σταθερό. Οι ρυθμιστικές αρχές πρέπει κατά

⁸ Με απόφαση που έλαβε στις 5 Νοεμβρίου 2001, η ΕΡΑ δεν εφαρμόζει πλέον κοστοστρέφεια για κανέναν από τους φορείς εκμετάλλευσης κινητών δικτύων (δεδομένου ότι δεν υφίστανται επί του παρόντος χαρακτηρισμός σημαντικής ισχύος στην αγορά (SMP) όσον αφορά την εθνική αγορά διασύνδεσης, εφαρμόζεται όμως η αρχή των 'κατάλληλων τιμών' με βάση αρμοδιότητες επίλυσης διαφορών

συνέπεια να δράσουν για τη διόρθωση των υπέρμετρων τιμών, είτε βάσει της οδηγίας διασύνδεσης είτε δυνάμει των εξουσιών τους που αφορούν τον ανταγωνισμό. Ωστόσο, ενώ η εξουσία των φορέων εκμετάλλευσης κινητών δικτύων στις εθνικές αγορές κινητών επικοινωνιών και στις εθνικές αγορές διασύνδεσης παρουσιάζει σαφή διακύμανση μεταξύ των κρατών μελών, το φάσμα των θεσπισμένων ρυθμιστικών λύσεων και το εύρος των τελών τερματισμού κλήσεων ωρών αιχμής, όπως παρουσιάζεται στο διάγραμμα 8 του παραρτήματος 2.2, σκιαγραφούν τις πιθανές αποκλίσεις βάσει των ισχυουσών κανονιστικών ρυθμίσεων.

4.2.3. Διασύνδεση - πρόσβαση στο Ίντερνετ με ενιαίο τέλος εκκίνησης κλήσεων (FRIACO)

Η μεγάλη πλειοψηφία των χρηστών στην Ευρώπη αποκτούν σήμερα πρόσβαση στο Ίντερνετ μέσω των κοινών τηλεφωνικών γραμμών ή γραμμών ISDN, μέσω δηλαδή της γνωστής ως **‘στενοζωνικής’ πρόσβασης**. Ένας αποτρεπτικός παράγοντας για την ευρύτερη χρήση του Ίντερνετ είναι η επίγνωση των πελατών ότι, εφόσον δεν υπάρχει ενιαίο τέλος ή τέλη για απεριόριστη, το ύψος του λογαριασμού αυξάνει γραμμικά με την πάροδο του χρόνου. Όλοι οι συντελεστές της αγοράς θεωρούν τη στενοζωνική πρόσβαση ως πύλη για υπηρεσίες υψηλής ποιότητας που διατίθενται μέσω ‘ευρυζωνικών’ λύσεων, ιδίως των DSL/ADSL (ψηφιακές συνδρομητικές γραμμές/ασυμμετρικές DSL) και της καλωδιακής τηλεόρασης. Εφόσον οι εγκατεστημένοι φορείς παρέχουν λιανικές υπηρεσίες απεριόριστης πρόσβασης στο Ίντερνετ, είναι υποχρεωμένοι βάσει της αρχής της ισοτιμίας να παρέχουν την ίδια διασύνδεση στους ανταγωνιστές τους, ώστε οι τελευταίοι να είναι σε θέση να προσφέρουν τις ίδιες υπηρεσίες.

Έπειτα από την απόφασή της, το Μάιο του 2000, να απαιτεί από τον εγκατεστημένο φορέα εκμετάλλευσης να παρέχει **διασύνδεση με ενιαίο τέλος**, η ρυθμιστική αρχή του Ηνωμένου Βασιλείου όρισε, το Φεβρουάριο του 2001, ότι η FRIACO θα παρέχεται σε υψηλότερο επίπεδο στο δίκτυο και όχι σε τοπικά τηλεφωνικά κέντρα, καθιστώντας έτσι ευκολότερο για νεοεισερχόμενους να παρέχουν υπηρεσίες ενιαίου τέλους δεδομένου ότι δεν είναι πλέον αναγκασμένοι να επενδύουν σε χωρητικότητα ώστε να φθάσουν στα τοπικά τηλεφωνικά κέντρα. Η λιανική τιμή της απεριόριστης στενοζωνικής πρόσβασης στο Ίντερνετ διατίθεται επί του παρόντος από την τιμή των 21 ευρώ, ενώ 40% από τα δέκα εκατομμύρια νοικοκυριά στο Ηνωμένο Βασίλειο που έχουν πρόσβαση στο Ίντερνετ χρησιμοποιούν πακέτα απεριόριστης πρόσβασης.

Η πρόοδος στα άλλα κράτη μέλη ήταν βραδύτερη ως αποτέλεσμα διαφόρων παραγόντων. Στη Γερμανία, η EPA αποφάσισε το Νοέμβριο του 2000 ότι ο εγκατεστημένος φορέας, η θυγατρική του οποίου παρείχε προϊόν ενιαίου τέλους, πρέπει να προσφέρει στους ανταγωνιστές διασύνδεση με ενιαίο τέλος· η λιανική προσφορά ενιαίου τέλους της θυγατρικής του εγκατεστημένου φορέα απορρίφθηκε το Μάρτιο του 2001 και η προσφυγή του φορέα έναντι της απόφασης εγκρίθηκε στη συνέχεια από το δικαστήριο. Στις Κάτω Χώρες, η EPA όρισε το Νοέμβριο του 2000 ότι ο εγκατεστημένος φορέας πρέπει να διαθέσει προσφορά διασύνδεση με ενιαίο τέλος. Αυτό περιορίστηκε αρχικά στο ISDN, επί του παρόντος πραγματοποιείται όμως διαβούλευση για την επέκταση της προσφοράς. Η τιμή που όρισε η EPA τον Απρίλιο του 2001 αποτέλεσε αντικείμενο δικαστικής προσβολής εκ μέρους του εγκατεστημένου φορέα. Στην Πορτογαλία εισήχθησαν το Δεκέμβριο του 2000 τιμολόγια ενιαίου τέλους για τις υπηρεσίες που παρέχει ο εγκατεστημένος φορέας, αλλά έγινε προσφυγή κατά του καθορισμού, από την EPA, τιμολογίων διασύνδεσης, χωρίς όμως ανασταλτικό αποτέλεσμα.

Ο εγκατεστημένος φορέας στη Γαλλία πραγματοποίησε προσφορές διασύνδεσης με ενιαίο τέλος προς νεοεισερχόμενους, τόσο σε τοπικό όσο και περιφερειακό επίπεδο, η δε υπηρεσία αναμένεται να αρχίσει τη λειτουργία της το φθινόπωρο. Στην Ισπανία, η EPA όρισε τιμές

διασύνδεσης με ενιαίο τέλος για εκκίνηση κλήσεων πρόσβασης στο Ίντερνετ. Στο Βέλγιο, την Ιρλανδία, την Ιταλία και τη Σουηδία πραγματοποιείται ή έχει ανακοινωθεί ανασκόπηση των τιμών πρόσβασης στο Ίντερνετ.

Στο παράρτημα 1.6 περιλαμβάνεται ανάλυση των τιμών πρόσβασης στο Ίντερνετ μέσω επιλογής, για οικιακή και επαγγελματική ζήτηση, βάσει πακέτων Ίντερνετ που διατίθενται στα κράτη μέλη.

4.2.4. Ανταγωνισμός στην αγορά τοπικής πρόσβασης

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας αναγνώρισε, υπό το πρίσμα των συμπερασμάτων προηγούμενων εκθέσεων σχετικά με την υλοποίηση, ότι ένα από τα καίρια σημεία για την **ανταγωνιστική ευρυζωνική** πρόσβαση ήταν το άνοιγμα του δικτύου τοπικής πρόσβασης. Ένα σημαντικό στοιχείο είναι η αποδεσμοποίηση του τοπικού βρόχου, συμπεριλαμβανομένης και της από κοινού (μεριζόμενης) πρόσβασης⁹, ως μέρος σειράς μεθόδων πρόσβασης, συμπεριλαμβανομένων της καλωδιακής τηλεόρασης, του ασύρματου τοπικού βρόχου και της πρόσβασης στο διφυόρρευμα του εγκατεστημένου, πρώην μονοπωλιακού φορέα¹⁰.

Η υλοποίηση της **αποδεσμοποίησης του τοπικού βρόχου** που κατέστη υποχρεωτική από τον Ιανουάριο του 2001 κατ'εφαρμογήν του κανονισμού 2887/2000¹¹, είχε πολύ απογοητευτικά αποτελέσματα. Σε όλα τα κράτη μέλη δημοσιεύθηκαν προσφορές αναφοράς για την αποδεσμοποίηση, καλύπτοντας την αποδεσμοποίηση καθώς και τον συντοπισμό¹², δεν καλύπτουν όμως την από κοινού (μεριζόμενη) πρόσβαση στη Γερμανία, την Ελλάδα, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο ή την Πορτογαλία (βλ. πίνακα 1 στο παράρτημα 2.1 για τα δεδομένα σχετικά με τη δημοσίευση προσφορών αναφοράς).

Σε δέκα κράτη μέλη συνήφθησαν συμφωνίες για πλήρη αποδεσμοποίηση όπου συμμετέχουν περισσότεροι από 200 φορείς εκμετάλλευσης - οι μισοί από τους οποίους είναι εγκατεστημένοι στη Γερμανία, όπου από το 1998 η εθνική νομοθεσία προβλέπει υποχρεωτική αποδεσμοποίηση. Οι αριθμοί των γραμμών που έχουν αποδεσμοποιηθεί παρουσιάζει μεγάλη διακύμανση (βλ. πίνακα στο παρόν κεφάλαιο), από ελάχιστες έως σημαντική ποσότητα. Στην Ιρλανδία και το Λουξεμβούργο δεν έχουν αποδεσμοποιηθεί γραμμές. Η από κοινού πρόσβαση λειτουργεί επί του παρόντος μόνο στο Βέλγιο, τη Δανία, τη Φινλανδία και τη Σουηδία, μολονότι δεν πρόκειται παρά για λίγες εκατοντάδες γραμμές. Στη Γαλλία συνεχίζονται οι δοκιμές.

Η μετάβαση από τις πολιτικές επιταγές στην επιχειρησιακή πραγματικότητα υπήρξε περίπλοκη για όλα τα μέρη και είχε ως αποτέλεσμα ορισμένες καθυστερήσεις. Οι ΕΡΑ και οι φορείς εκμετάλλευσης είχαν να αντιμετωπίσουν σημαντική μαθησιακή διαδικασία ώστε να υπερβούν πρακτικές δυσχέρειες που αναφέρονταν ιδιαίτερα **στον συντοπισμό και την τιμολόγηση**. Εξάλλου, η αποδεσμοποίηση στον τοπικό βρόχο υπόκειται στους ίδιους ακριβώς παράγοντες που επεβράδυναν, π.χ., την παροχή μισθωμένων γραμμών σε ανταγωνιστικές τιμές και χωρίς διακρίσεις ως προς το χρόνο παροχής τους, όπως κακή εποπτεία συστημάτων λογιστικής κόστους και βραδυπορούσες διαδικασίες επίλυσης διαφορών. Σε τούτο πρέπει να προστεθεί η απροθυμία ή ανικανότητα ορισμένων εγκατεστημένων φορέων να ανοίξουν πλήρως την υπηρεσία αυτή στους ανταγωνιστές για

⁹ Πρόσβαση στο μη φωνοζωνικό φάσμα συχνοτήτων του συνεστραμμένου χάλκινου ζεύγους

¹⁰ Ο πρώην μονοπωλιακός φορέας εγκαθιστά στους χώρους του καταναλωτή ζεύξη πρόσβασης μεγάλης ταχύτητας και στη συνέχεια διαθέτει την εν λόγω ζεύξη πρόσβασης σε τρίτους, ώστε να είναι σε θέση να παρέχουν σε πελάτες υπηρεσίες υψηλών ταχυτήτων.

¹¹ Κανονισμός 2887/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2000 σχετικά με αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο

¹² Συντοπισμός σημαίνει παροχή χώρου και τεχνικών ευκολιών που απαιτούνται για τη στέγαση και τη σύνδεση του εξοπλισμού του νεοεισερχόμενου

ισότιμη και αποτελεσματική πρόσβαση, καθώς και η δυνατότητα που έχουν εξαιτίας του σχετικού μεγέθους τους και ενίοτε εξαιτίας συμμετοχής του δημοσίου, να παρουσιάζουν ανθεκτικότητα έναντι της τρέχουσας χρηματοοικονομικής κατάστασης, αναμένοντας τις εξελίξεις. Είναι δύσκολη η απόσβεση υψηλών εφάπαξ δαπανών (συντοπισμός, σύνδεση γραμμών, επενδύσεις σε εξοπλισμό ή οπισθοζεύξεις) και σε μεγάλο βαθμό έχουν παρεμποδίσει την είσοδο στην αγορά. Δεν θα πρέπει, ωστόσο, η οικονομική δυσπραγία να δώσει αφορμή στους εγκατεστημένους φορείς να καθυστερήσουν την αποδεσμοποίηση ελπίζοντας ή αποβλέποντας ότι οι ανταγωνιστές θα οδηγηθούν σε έξοδο από την αγορά. Στο υφιστάμενο κλίμα, πρέπει οι ΕΡΑ να έχουν ιδιαίτερη επίγνωση του εν λόγω παράγοντα.

Ο **συντοπισμός** εξοπλισμού νεοεισερχόμενων σε χώρους των εγκατεστημένων, πρώην μονοπωλιακών φορέων ή βάσει ρυθμίσεων που επιτρέπουν 'εικονικό' ή 'απομακρυσμένο' συντοπισμό, απεδείχθη σύνθετο και χρονοβόρο ζήτημα. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, λόγω χάρη, οι νεοεισερχόμενοι εκτόνησαν την προδιαγραφή για τον συντοπισμό, η οποία έπρεπε να αναθεωρηθεί υπό το πρίσμα των πρακτικών εμπειριών. Η ιταλική ρυθμιστική αρχή επέλεξε να ολοκληρώσει τις εργασίες συντοπισμού προτού προβεί σε αποδεσμοποίηση των γραμμών. Ο συντοπισμός εκτιμάται ότι βρίσκεται σε επιχειρησιακή λειτουργία σε ποσοστό πάνω από 20% όλων των κύριων καταναμητών (MDF) στη Γερμανία και σε ποσοστό 12,5% στη Δανία, σε χαμηλότερα δε ποσοστά σε άλλα κράτη μέλη. Στο διάγραμμα 2 του παραρτήματος 2.1 παρουσιάζεται το ποσοστό των MDF για τους οποίους ο συντοπισμός τέθηκε σε επιχειρησιακή λειτουργία ως τον Ιούλιο του 2001.

Μολονότι ο **αριθμός των πλήρως αποδεσμοποιημένων γραμμών** αντιστοιχεί επί του παρόντος σε μικρό μόνο ποσοστό του συνόλου των γραμμών πρόσβασης στην Ευρώπη, ο αριθμός αυξάνεται στη Δανία (40 000 γραμμές), τη Γερμανία (550.000), την Ιταλία (περίπου 1 000, συμπεριλαμβανομένων όσων παραδόθηκαν κατά τη δοκιμαστική φάση), τις Κάτω Χώρες (6.650), την Αυστρία (2 900) και τη Φινλανδία (40.000). Οι αποδεσμοποιημένες γραμμές λειτουργούν επίσης στη Σουηδία (1.605) και, σε περιορισμένο βαθμό, στο Ηνωμένο Βασίλειο (137). Στη Γαλλία και στην Πορτογαλία διεξάγονται δοκιμές.

Παρά την επιτελεσθείσα πρόοδο ο γενικός ρυθμός **υλοποίησης του νέου κανονισμού** δεν είναι ικανοποιητικός και θα έπρεπε να επιταχυνθεί ώστε να διατεθούν στον ανταγωνισμό τοπικά δίκτυα, ιδίως στη νέα αγορά για λιανικές ευρυζωνικές υπηρεσίες. Προς τούτο απαιτείται πρακτική παρακολούθηση εκ μέρους των ΕΡΑ, καθορισμός δεσμευτικών προθεσμιών και επιβολή αξιόπιστων οικονομικών ποινών στους εγκατεστημένους φορείς που δεν συμμορφούνται προς τις επιβαλλόμενες απαιτήσεις.

Ο εγκατεστημένος, πρώην μονοπωλιακός φορέας παρέχει σε δεκατρία κράτη μέλη τη δική του **λιανική υπηρεσία για πρόσβαση υψηλής ταχύτητας στο Ίντερνετ**. Η υπηρεσία του εγκατεστημένου φορέα έχει αναπτυχθεί ταχέως στο Βέλγιο, τη Δανία, τη Γερμανία, την Ισπανία, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες, την Αυστρία, τη Φινλανδία και τη Σουηδία (ως ποσοστό στο σύνολο των γραμμών συνδρομητή του εν λόγω φορέα). Βάσει της αρχής της αμεροληψίας/αποφυγής διακρίσεων¹³, οι λιανικές προσφορές των εγκατεστημένων φορέων θα πρέπει να συνδυάζονται με προσφορές χονδρικής στους ανταγωνιστές. Συμφωνίες που σχετίζονται με την παροχή υπηρεσιών χονδρικής από τον εγκατεστημένο φορέα σε νεοεισερχόμενους έχουν συναφθεί στη Δανία, την Ισπανία, την Ιταλία, την Αυστρία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ πραγματοποιούνται δοκιμές στη Γαλλία. Υπηρεσία χονδρικής παρέχεται επίσης στο Βέλγιο, τις Κάτω Χώρες και την Πορτογαλία, ενώ πρόσφατα διατίθεται στη Σουηδία, δεν έχει όμως, προφανώς, χρησιμοποιηθεί από τους εισερχόμενους.

¹³ Άρθρο 16, παράγραφος 7, της οδηγίας 98/10/ΕΚ (Νέα οδηγία φωνητικής τηλεφωνίας). Άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 2887/2000 (Αποδεσμοποίηση του τοπικού βρόχου)

Ωστόσο, μόνο σε δύο κράτη μέλη (στη Δανία και στο Ηνωμένο Βασίλειο) ο αριθμός των γραμμών ταχείας πρόσβασης των νεοεισερχόμενων είναι συγκρίσιμος προς τον αριθμό των γραμμών πρόσβασης λιανικής του εγκατεστημένου φορέα (βλ. διάγραμμα 5 στο παράρτημα 2.1). Σε επτά κράτη μέλη (Βέλγιο, Γερμανία - όπου οι νεοεισερχόμενοι υποστηρίζουν ότι η υπηρεσία του εγκατεστημένου φορέα παρέχεται κάτω του κόστους, Γαλλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία και Σουηδία) ο εγκατεστημένος φορέας (ενίοτε με τις θυγατρικές του) κατέχει όλες ή κατ'ουσίαν όλες τις γραμμές πρόσβασης DSL. Αυτό το **πλεονέκτημα της πρώτης επιχειρηματικής παρουσίας** μεγενθύνεται εφόσον δεν προσφέρεται από κοινού πρόσβαση στον τοπικό βρόχο. Στη Γερμανία, όπου ο εγκατεστημένος φορέας διαθέτει επί του παρόντος 1,2 εκατομμύρια πελάτες για την ταχύρρυθμη υπηρεσία του και αποσκοπεί να συνδέσει ένα ακόμα εκατομμύριο πριν από το τέλος του 2001, δεν προσφέρεται ούτε χονδρική DSL ούτε από κοινού πρόσβαση. Όπου προσφέρονται χονδρικές υπηρεσίες DSL, οι νεοεισερχόμενοι επισημαίνουν ότι στις εν λόγω προσφορές παρέχονται συνήθως υπηρεσίες ADSL που δεν τους παρέχουν τη δυνατότητα να απευθυνθούν στους μικρομεσαίους πελάτες τους από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις προσφέροντας υπηρεσίες VDSL κατάλληλες για τις επιχειρηματικές τους ανάγκες.

Όλα τα κράτη μέλη έλαβαν το μήνυμα από τη Λισαβόνα όσον αφορά την ανάγκη εξασφάλισης **φθηνής πρόσβασης στο Ίντερνετ**, ως εφελκυστικό για την οικονομία της πληροφορίας, ορισμένα κράτη δεν έλαβαν όμως επαρκή μέτρα ώστε να εξασφαλισθεί ότι η χαμηλού κόστους πρόσβαση DSL παρέχεται σε ανταγωνιστική βάση. Εφόσον οι εγκατεστημένοι φορείς παρέχουν τεχνητά χαμηλές τιμές πρόσβασης, τούτο ενδέχεται να συνιστά περίπτωση εξοντωτικής τιμολογιακής πολιτικής· εφόσον επιβάλλονται από την κυβέρνηση ή από ρυθμιστική δράση, ενδέχεται να πρόκειται περί παράβασης των τιμολογιακών αρχών στο πλαίσιο ONP. Σε κάθε περίπτωση οι τιμές αυτές τείνουν να ενισχύσουν την δεσπόζουσα θέση του εγκατεστημένου φορέα και να αποκλείουν την είσοδο ανταγωνιστών. Ζητήματα συμπίεσης τιμών προκύπτουν, επιπλέον, σε περίπτωση που τιμολόγια για αποδεσμοποίηση τοπικού βρόχου και από κοινού πρόσβαση ορίζονται υπερβολικά υψηλά, ή παρέχοντας στους εισερχόμενους περιθώριο για δικές τους προσφορές λιανικής· συμπίεση τιμών δύναται επίσης να προκύπτει μεταξύ της χονδρικής τιμής για πρόσβαση διφυορεύματος και της προσφοράς DSL του εγκατεστημένου φορέα.

Πίνακας 2 - Διάθεση αδεσμοποίητου και μεριζόμενου βρόχου και πρόσβασης διφυορεύματος στην Ευρώπη							
	προσορά για πλήρη αποδεσμοποίηση	προσφορά για μεριζόμενη πρόσβαση	Συνδρομητικές γραμμές του εγκατεστημένου φορέα (εκατ.)	πλήρως αποδεσμοποιημένες γραμμές	γραμμές από κοινού (μεριζόμενες) πρόσβασης	Γραμμές DSL λιανικής του εγκατεστημένου φορέα	Γραμμές DSL χονδρικής που παρέχει ο εγκατεστημένος φορέας ¹⁴
B	Ναι	Ναι	5,0	50 ¹⁵	24 ¹⁵	140.000 ¹⁵	δ.υ. ¹⁶

¹⁴ Δεν περιλαμβάνονται οι υπηρεσίες υψηλής ταχύτητας του εγκατεστημένου φορέα, οι οποίες παρέχονται σε νεοεισερχόμενους βάσει αποδεσμοποίησης, γραμμών από κοινού (μεριζόμενης) πρόσβασης και επαναπώλησης

¹⁵ Εκτίμηση

¹⁶ 32 000 γραμμές διατίθενται μέσω επαναπώλησης

DK	Ναι	Ναι	2,8 ¹⁷	40.000 ¹⁸	0 ¹⁷	45.000 ¹⁸	0 ¹⁷
D	Ναι	Όχι	39,6	549.167 ¹⁸	0	1.200.000	δ.υ.
EL	Ναι	Όχι	5,6	76	0	0	0
E	Ναι	Ναι	17,9 ¹⁹	7 ¹⁹	0 ¹⁹	158.345 ²⁰	δ.υ.
F	Ναι	Ναι	34,0	20	0	257.000	δ.υ.
IRL	Ναι	Ναι	1,6	0	0	0	0
I	Ναι	Όχι	27,2	1.000	0	165.000	135.000 ²¹
L	Ναι	Όχι	0,3	0	0	1.000	0
NL	Ναι	Ναι	9,9	6.650 ²²	350	125.000	δ.υ.
A	Ναι	Ναι	3,2	2.900	0	60.800 ¹⁷	8.000 ¹⁷
P	Ναι	Όχι	4,3	30 ²³	0	1.000	0
FIN	Ναι	Ναι	2,8 ¹⁹	40.000 ¹⁹	500-1.000 ¹⁹	35.000 ¹⁸	0 ¹⁹
S	Ναι	Ναι	6,0 ¹⁸	1.605 ¹⁸	160 ¹⁸	134.000 ¹⁸	38.000 ¹⁸
UK	Ναι	Ναι	35,0	137	0	54.000	45.000 ¹⁵

δ.υ. : δεν υπάρχουν στοιχεία

Πηγή: EPA

Κατάσταση που ίσχυε την 31η Οκτωβρίου 2001.

Οι απόψεις σχετικά με το ρόλο του **ασύρματου τοπικού βρόχου** όσον αφορά το άνοιγμα του ανταγωνισμού στην τοπική πρόσβαση παρουσιάζουν ευρεία απόκλιση στα κράτη μέλη. Η ανταπόκριση υπήρξε ιδιαίτερα αργή σε ορισμένες χώρες, ενώ σε άλλες, ιδίως στην Ιταλία, θεωρείται ως πιθανή εναλλακτική λύση στην αποδεσμοποίηση του τοπικού βρόχου και σε ορισμένες εφαρμογές μισθωμένων γραμμών, μολονότι οι εισερχόμενοι παραπονούνται αναφορικά με την αβεβαιότητα των χώρων αδειοδότησης και για τις καθυστερήσεις. Μεγάλος αριθμός τοπικών αδειών έχει χορηγηθεί ιδίως στη Γερμανία, τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Εθνικές άδειες, στο Βέλγιο, τη Δανία, την Ελλάδα, την Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο, την Αυστρία, την Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Παρουσιάζεται πλήρης επισκόπηση στον πίνακα 3 του παραρτήματος 2.1.

Ανάλογη ευρεία διακύμανση παρουσιάζουν και οι **ρυθμιστικές προσεγγίσεις στον ασύρματο τοπικό βρόχο**, όπου ορισμένες EPA εξαιρούν τον εγκατεστημένο, πρώην μονοπωλιακό φορέα από τη συμμετοχή στις διαδικασίες αδειοδότησης (Κάτω Χώρες: Ιταλία για τετραετή περίοδο) εξαιτίας της δεσπόζουσας θέσης του στην αγορά τοπικής πρόσβασης. Ο ασύρματος τοπικός βρόχος φαίνεται ότι γενικά, λόγω του κόστους του, είναι καταλληλότερος για τις ανάγκες των επαγγελματικών πελατών και όχι της οικιακής πελατείας υπό την ευρεία έννοια.

Σε οκτώ κράτη μέλη (Βέλγιο, Γερμανία, Ισπανία, Γαλλία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Αυστρία και Ηνωμένο Βασίλειο - βλ. διάγραμμα 8 στο παράρτημα 2.1), **η υποδομή της**

¹⁷ Στις 30 Ιουνίου 2001

¹⁸ Στις 30 Σεπτεμβρίου 2001

¹⁹ Στις 15 Οκτωβρίου 2001

²⁰ Στις 15 Οκτωβρίου 2001. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί στις εταιρείες του ομίλου Telefonica

²¹ Πάντως, ο αριθμός των λιανικών γραμμών DSL των νεοεισερχομένων είναι σημαντικά μικρότερος (εκτιμάται σε περίπου 14.000), επειδή οι γραμμές χονδρικής πωλούνται σε παρτίδες

²² 116 000 γραμμές επιπλέον παρέχονται στην ευρωζωνική μονάδα επαγγελματικών χρηστών της KPN

²³ Παρέχεται υπό δοκιμαστικές συνθήκες

καλωδιακής τηλεόρασης χρησιμοποιείται επί του παρόντος για παροχή υπηρεσιών φωνητικής τηλεφωνίας, ενώ σε 11 κράτη μέλη ποσοστό μεταξύ 60% και 100% των νοικοκυριών συνδέονται με καλωδιακά δίκτυα (βλ. διάγραμμα 7 στο παράρτημα 2.1). Τα δίκτυα αυτά παρέχουν επίσης ανταγωνισμό ή δυνατότητα ανταγωνισμού για ευρυζωνική πρόσβαση. Τούτο θα έχει αποτέλεσμα στην εδραίωση και άλλων μέσων πρόσβασης, όπως ο αδεσμοποίητος τοπικός βρόχος, καθώς και στον τρόπο με τον οποίο οι ρυθμιστικές αρχές εξισορροπούν ανταγωνισμό στην υποδομή και στις υπηρεσίες.

Δεδομένα σχετικά με τη διείσδυση και τις τιμές για ευρυζωνικές υπηρεσίες παρουσιάζονται στο παράρτημα 1.6.

4.2.5. *Μισθωμένες γραμμές*

Εκφράζονται σημαντικές ανησυχίες εκ μέρους των νεοεισερχόμενων φορέων εκμετάλλευσης και των εταιρικών χρηστών όσον αφορά την **τιμολόγηση και παροχή** μισθωμένων γραμμών. Όσον αφορά βραχείες γραμμές 'ουράς' (μισθωμένες γραμμές μικρών αποστάσεων) που χρησιμοποιούνται για πρόσβαση σε εταιρικά δίκτυα, ευρυζωνικές επικοινωνίες και ηλεκτρονικό εμπόριο, ιδιαίτερη ανησυχία εκφράζεται όσον αφορά τις γραμμές 2 Mbit/s που έχουν τη μεγαλύτερη ζήτηση.

Αναφορικά με τις **εθνικές μισθωμένες γραμμές**, τα τιμολόγια για **2 Mbit/s** συνεχίζουν να παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών· τα ετήσια τέλη μίσθωσης για γραμμές 2 km κυμαίνονται από 13.360 ευρώ στις Κάτω Χώρες έως 1.950 ευρώ στη Δανία, για γραμμές 50 km από 35.300 ευρώ και 33.500 ευρώ στην Ισπανία και τις Κάτω Χώρες αντίστοιχα, έως περίπου 9.200 ευρώ στη Σουηδία, ενώ για γραμμές 200 km από 63.500 ευρώ στην Ισπανία και άνω των 50.000 ευρώ στην Ιταλία, την Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο έως περίπου 12.700 ευρώ στη Σουηδία.

Ωστόσο, μεταξύ Αυγούστου 2000 και Αυγούστου 2001, **ο μέσος όρος των τελών στην ΕΕ παρουσίασε μείωση κατά περίπου 16% για όλα τα μήκη γραμμών σε κυκλώματα 2 Mbit/s**, με σημαντικότερες μειώσεις στο Βέλγιο, την Ισπανία, την Ιταλία και το Λουξεμβούργο.

Από τον Αύγουστο του 2001, τα μέσα **τέλη στην ΕΕ για γραμμές 2 km και 50 km εξισώθηκαν με τα συνήθη τέλη (τυπικά) δύο εταιρειών αναφοράς των ΗΠΑ**, την Verizon και την Pacific Bell, όπου παρέμειναν εν γένει σταθερά κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους. Επιπλέον, οι μέσες τιμές στην ΕΕ φαίνεται ότι ανέρχονται στο μισό περίπου των τυπικών τελών που ορίζονται στις ΗΠΑ για υπεραστικές γραμμές, μολονότι θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι στην ανάλυση αυτή δεν έχουν συνεκτιμηθεί ενδεχόμενες ισχύουσες εκπτώσεις.

Όσον αφορά **διεθνείς μισθωμένες γραμμές**, για κυκλώματα 64 Kbit/s, η Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο ξεχωρίζουν με σημαντικά υψηλότερη τυπικά τέλη από το μέσο όρο για γραμμές σε κοντινούς προορισμούς εντός της ΕΕ και για τις ΗΠΑ. Στα ημικυκλώματα 2 Mbit/s προς κοντινά και μακρινά κοινοτικά κράτη μέλη, καθώς και προς τις ΗΠΑ, τα τυπικά τέλη στο Βέλγιο, την Ελλάδα, την Ισπανία, την Αυστρία, τη Φινλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ανάλογα με τη διαδρομή υπερβαίνει το 50% του παραπάνω μέσου όρου.

Συνολικά πάντως, **το μέσο ετήσιο ενοίκιο για διεθνή ημικυκλώματα συνεχίζει να μειώνεται στην ΕΕ κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους**, και οι γραμμές προς κοντινούς προορισμούς εντός της ΕΕ, ανεξάρτητα από διφυορυθμό, παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες μειώσεις τιμών. Οι μειώσεις κυμάνθηκαν κατά το περασμένο έτος από 13% έως και πάνω από 30%, ενώ ως προς τα προηγούμενα έτη, από περίπου 40% για γραμμές 64

Kbit/s και 2 Mbit/s από το 1998 έως 50% για γραμμές 34 Mbit/s από το 1999, μολονότι οι περυσινές μειώσεις για γραμμές που άλλους προορισμούς είναι περισσότερο συγκρατημένες (περίπου 7%) σε σχέση με τις αντίστοιχες της προηγούμενης διετίας. Στην περίπτωση των ημικυκλωμάτων 2 Mbit/s προς τις ΗΠΑ, λόγω χάρη, σημειώθηκαν μειώσεις τιμών σε πέντε κράτη μέλη (Δανία, Ελλάδα, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες και Πορτογαλία), οι τυπικές τιμές στα υπόλοιπα κράτη μέλη παρέμειναν στα επίπεδα του Αυγούστου 2000.

Τα τέλη διασύνδεσης μισθωμένων γραμμών αναφέρονται συνήθως σε γραμμές που συνδέουν τους χώρους των πελατών (μικρομεσαίες επιχειρήσεις, μεγάλοι εταιρικοί πελάτες) με δίκτυα νεοεισερχομένων, και χρησιμοποιούνται κυρίως για κίνηση που αφορά το Ίντερνετ και το ηλεκτρονικό εμπόριο. Περιλαμβάνονται συνήθως στην προσφορά αναφοράς του εγκατεστημένου φορέα όσον αφορά τη διασύνδεση, με εξαίρεση τρία κράτη μέλη (Γαλλία, Φινλανδία και Σουηδία).

Το μηνιαίο ενοίκιο για **διασύνδεση μισθωμένων γραμμών 2 και 5 km** παρουσιάζει σημαντική διακύμανση μεταξύ των κρατών μελών. Όσον αφορά τα **κυκλώματα 64 Kbit/s**, στα περισσότερα κράτη μέλη τα τέλη για κυκλώματα 5 km εμφανίζονται υψηλότερα από ό,τι η ανώτατη τιμή των 80 ευρώ μηνιαίως που αναφερόταν στη σύσταση της Επιτροπής του 1999, ενώ σε έξι κράτη μέλη οι τιμές είναι υψηλότερες από την οροφή των 350 ευρώ για κυκλώματα 2 Mbit/s. Ιδιαίτερα αξιοσημείωτες αποκλίσεις από τις τιμές οροφής αναφέρονται σε πέντε κράτη μέλη (Βέλγιο, Ισπανία, Γαλλία, Ιρλανδία και Λουξεμβούργο) και για τους δύο τύπους γραμμών. Δεν υπάρχουν δεδομένα για τη Φινλανδία.

Σε τέσσερα κράτη μέλη (Ισπανία, Γαλλία, Ιρλανδία και Αυστρία) η χρέωση για κυκλώματα **34 Mbit/s** υπερβαίνει σημαντικά τις τιμές οροφής (έως και τέσσερις φορές στην περίπτωση της Ιρλανδίας) για τοπική απόληξη 2 και 5 km, ενώ σε δύο άλλα (Πορτογαλία και, βάσει εκτιμήσεων, Λουξεμβούργο) η υπέρβαση της τιμής οροφής παρατηρείται στην περίπτωση των κυκλωμάτων 2 km. Δεν υπάρχουν δεδομένα ή εκτιμήσεις βάσει λιανικών τιμών για τις Κάτω Χώρες και τη Φινλανδία.

Στις γραμμές **155 Mbit/s**, ξεχωρίζει η Ελλάδα με τέλη τετραπλάσια από τον κοινοτικό μέσο όρο. Μισθώσεις υψηλότερες από το μέσο όρο προκύπτει επίσης ότι χρεώνονται στη Γαλλία, την Ιρλανδία και την Ιταλία. Δεν υπάρχουν δεδομένα για το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο, τις Κάτω Χώρες και την Πορτογαλία.

Όσον αφορά τον **χρόνο παράδοσης για την προμήθεια** μισθωμένων γραμμών, από την τελευταία έκθεση σχετικά με τις μισθωμένες γραμμές²⁴ που υποβλήθηκε στην επιτροπή ONP στις 10 Οκτωβρίου 2001, προκύπτουν σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών²⁵. Ο τυπικός χρόνος παράδοσης για γραμμές 64 Kbit/s υπερβαίνει τους 5 μήνες στις Κάτω Χώρες, ανέρχεται σε περίπου 4 μήνες στην Ιρλανδία, είναι άνω των 3 μηνών στην Αυστρία και είναι άνω των 2 στη Δανία, ενώ στην Πορτογαλία και τη Φινλανδία είναι 10 ημέρες. Για γραμμές 2 Mbit/s, οι χρόνοι παράδοσης κυμαίνονται από περίπου 7 μήνες στις Κάτω Χώρες και την Αυστρία, 3 μήνες στην Ιρλανδία, 2,5 μήνες στην Ισπανία, 2 μήνες ή ελαφρά λιγότερο στη Γερμανία, τη Γαλλία και τη Σουηδία, 2 έως 3 εβδομάδες στην Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Για γραμμές 34 Mbit/s έχουν παρουσιασθεί καθυστερήσεις άνω του ενός έτους στην Αυστρία, 4,5 μηνών στη Γερμανία και 3,5 μηνών στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η Πορτογαλία ανέφερε περιόδους παράδοσης 2-3 ημερών. Τέλος, για τις γραμμές 155 Mbit/s, οι χρόνοι παράδοσης κυμαίνονται μεταξύ 3-4 μηνών στη Γερμανία και τη Γαλλία, 2,5 μηνών

²⁴ Διατίθεται στην ιστοθέση της Επιτροπής, βλ. υποσημείωση 4.

²⁵ Σημειώνεται ότι στην έκθεση για τις μισθωμένες γραμμές υποδεικνύονται μεθοδολογικές παρατυπίες που περιορίζουν το πεδίο εφαρμογής της ανάλυσης καθώς και τις συγκρίσεις μεταξύ των χωρών.

στη Δανία, την Ελλάδα, τις Κάτω Χώρες και την Αυστρία, έως 20 ημερών στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Ενώ οι τιμές μειώνονται για τις γραμμές όλων των ταχυτήτων και αποστάσεων και δεν παρατηρούνται εντυπωσιακές ανωμαλίες σε σύγκριση με τις τυπικές τιμές των ΗΠΑ, το **ευρύ φάσμα τιμών** μεταξύ των κρατών μελών δεν μπορεί να δικαιολογηθεί βάσει τη διαφορά του κόστους. Παρομοίως, δεν υπάρχει ερμηνεία για τις **σημαντικές αποκλίσεις στους χρόνους παράδοσης των γραμμών** σε όλο το φάσμα των ταχυτήτων. Επιπλέον, μολονότι είναι πασίγνωστες οι δυσχέρειες των νεοεισερχόμενων να παράσχουν τεκμήρια ότι οι χρόνοι παράδοσης συνιστούν διάκριση εις βάρος τους σε σύγκριση με τους αντίστοιχους χρόνους που ισχύουν για τις θυγατρικές και τις κατάντη επιχειρήσεις του εγκατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης, είναι ωστόσο σαφές ότι, πρώτον, ακόμα και σε περίπτωση που δεν ισχύσουν διακρίσεις ως προς το χρόνο παράδοσης, η κατάσταση θα είναι περισσότερο ασύμφορη για νεοεισερχόμενους από ό,τι για τον εγκατεστημένο φορέα, δεδομένου ότι οι πελάτες τείνουν να παραμένουν στον αρχικό προμηθευτή τους, τον εγκατεστημένο πρώην μονοπωλιακό φορέα· δεύτερον, ότι η διάκριση δεν περιορίζεται μόνο στο χρόνο παράδοσης, αλλά δύναται επίσης να αφορά και όλους τους όρους και τις κυρώσεις που επιβάλλει ο δεσπότης προμηθευτής στις συμβάσεις. Οι νεοεισερχόμενοι συνεχίζουν να απαιτούν προορατικότερη στάση εκ μέρους των ΕΡΑ για την επιβολή της αρχής της ισοτιμίας/αμεροληψίας, έχουν δε προτείνει την επιβολή αυστηρότερων υποχρεώσεων όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων και τη διαφάνεια. Οι ρυθμιστικές αρχές θα πρέπει επίσης να εξετάσουν την επιβολή συμφωνιών ως προς το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς και πειστικών κυρώσεων για περίπτωση μη τήρησης των κανονιστικών απαιτήσεων.

Τέλος, εκπτώσεις προσφέρονται συνήθως σε πολύ μεγάλους χρήστες, όπως οι φορείς εκμετάλλευσης κινητών επικοινωνιών, και ενδέχεται να είναι αιτιολογημένες από την περιστολή του κόστους λόγω παροχής μεγάλου όγκου. Ωστόσο, η εφαρμογή εκπτώσεων σε άλλες περιστάσεις ενδέχεται να συνιστά διάκριση και κατά συνέπεια να αντιβαίνει στον ανταγωνισμό.

4.2.6. Υπηρεσίες κινητών επικοινωνιών - Αδειοδότηση και έναρξη εμπορικής εκμετάλλευσης 3G

Στην τελευταία έκθεση σχετικά με την υλοποίηση διατυπώθηκαν ανησυχίες ότι η **διαδικασία αδειοδότησης** για κινητές υπηρεσίες τρίτης γενιάς (3G) ενδέχεται να μην ολοκληρωθεί εγκαίρως σε όλα τα κράτη μέλη, ώστε να καταστεί δυνατή η έναρξη της εμπορικής εκμετάλλευσης της υπηρεσίας από τον Ιανουάριο του 2002. Σημειώνεται ότι στην απόφαση UMTS δεν επιβάλλεται η έναρξη των υπηρεσιών 3G από την 1η Ιανουαρίου 2002· προορισμός της ήταν να εξασφαλίσει ότι οι διαδικασίες αδειοδότησης δεν θα λειτουργήσουν ως πρόσκομμα για την έναρξη της εμπορικής εκμετάλλευσης από την ημερομηνία αυτή. Σε όλα εκτός από δύο κράτη μέλη (Ιρλανδία, Λουξεμβούργο) επετεύχθη ο στόχος να εκδοθούν άδειες που επιτρέπουν την εμπορική εκμετάλλευση από την εν λόγω ημερομηνία. Στους πίνακες 1 και 3 του παραρτήματος 1.5 παρουσιάζεται λεπτομερής επισκόπηση του ισχύοντος καθεστώτος αδειοδότησης 3G, καθώς και των τελών και χρεώσεων.

Η έναρξη εμπορικής εκμετάλλευσης και οι όροι κάλυψης παρουσιάζουν σημαντική διακύμανση μεταξύ των κρατών μελών· σε ορισμένες άδειες προβλέπεται η έναρξη των υπηρεσιών από την 1η Ιανουαρίου 2002, ενώ σε άλλες ορίζονται απλώς μελλοντικές απαιτήσεις αναφορικά με την πληθυσμιακή κάλυψη έπειτα από ορισμένα έτη. Με δεδομένο τις συνθήκες της αγοράς και τη σχετική στενότητα στη διάθεση τερματικού εξοπλισμού, μερικά κράτη μέλη (Ισπανία, Πορτογαλία) έλαβαν επίσημη απόφαση μετάθεσης της καταληκτικής ημερομηνίας για εμπορική εκμετάλλευση όπως προβλέπεται βάσει των

υποχρεώσεων στους αρχικούς όρους αδειοδότησης αναφορικά με την ανάπτυξη των συστημάτων στο χώρο. Σε άλλες χώρες, ιδίως στη Σουηδία και στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι φορείς εκμετάλλευσης είναι πεπεισμένοι ότι η εμπορική εκμετάλλευση θα αρχίσει το 2002 σύμφωνα με το πρόγραμμα, δηλαδή σύμφωνα με τις σχετικές υποχρεώσεις στις εθνικές άδειες. Λεπτομερέστερα στοιχεία σχετικά με τις υποχρεώσεις εμπορικής εκμετάλλευσης στα κράτη μέλη παρουσιάζονται στον πίνακα 2 του παραρτήματος 1.5.

Οι διαφορές προσέγγισης μεταξύ των ΕΡΑ για την αδειοδότηση και την εμπορική εκμετάλλευση των κινητών υπηρεσιών τρίτης γενιάς αποτέλεσαν αντικείμενο σημαντικής κριτικής. Οι εν λόγω διαφορές προκύπτουν από το σχετικά ευρύ περιθώριο για μεμονωμένη δράση των ΕΡΑ που προβλέπεται στο ισχύον πλαίσιο αδειοδότησης. Είναι επίσης αποτέλεσμα των διαφορών στη δομή των αγορών και τους όρους, τη γεωγραφία, τα δημογραφικά δεδομένα και την υπηρεσιακή νοοτροπία στα κράτη μέλη, καθώς και στην επιμέρους αξιολόγηση των εν λόγω παραγόντων από τις ΕΡΑ. Ωστόσο, **οι ιδιαίτερα αποκλίνουσες αυτές συνθήκες κινδυνεύουν εν προκειμένω να εμποδίσουν την εμπέδωση ισότιμων συνθηκών για υπηρεσίες τρίτης γενιάς.** Η Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της του Μαρτίου 2001²⁶ διατύπωσε σειρά σκέψεων αναφορικά με την ανάπτυξη στην αγορά συστημάτων τρίτης γενιάς βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας. Από το Βέλγιο και την Ιταλία, καθώς και από το Λουξεμβούργο, αναφέρθηκαν δυσχέρειες στην έναρξη της εμπορικής εκμετάλλευσης δικτύων τρίτης γενιάς, οι οποίες προκύπτουν από την επιβολή χαμηλότερων **ορίων ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας** από τα οριζόμενα στη συναφή σύσταση του Συμβουλίου²⁷. επιβάλλονται όρια για υπηρεσίες κινητών επικοινωνιών, όχι όμως σε άλλους φορείς εκπομπής ραδιοσυχνοτήτων, όπως ραδιοτηλεοπτικοί φορείς. Ορισμένα κράτη μέλη εξέφρασαν επίσης ανησυχίες σχετικά με τις δυσχέρειες απόκτησης θέσεων εγκατάστασης κεραιών εξαιτίας των **χωροταξικών και περιβαλλοντικών περιορισμών.**

4.2.7. Τιμολόγια και λογιστική κόστους

Οι **τιμολογιακές αρχές και απαιτήσεις λογιστικής κόστους** στις οδηγίες για την ελευθέρωση και την ΟΝΡ αποσκοπούν στην εκπλήρωση δύο κύριων λειτουργιών: να εξασφαλισθεί ότι οι χρήστες και οι καταναλωτές καταβάλλουν τιμές που, στη μεταβατική πορεία προς την πλήρως ανταγωνιστική αγορά, συναρτώνται με το κόστος τους, καθώς και να αποφευχθεί ο αποκλεισμός της εισόδου σε ορισμένα τμήματα της αγοράς εξαιτίας επιδότησης - εκ μέρους δεσποζόντων προμηθευτών - από άλλα, λιγότερο ανταγωνιστικά τμήματά της. Έπειτα από τη δημοσίευση της έκτης έκθεσης κινήθηκαν διαδικασίες επί παραβάσει εναντίον οκτώ κρατών μελών, εξαιτίας μη ορθής εφαρμογής των διατάξεων των οδηγιών για τη διασύνδεση και τη φωνητική τηλεφωνία, σε θέματα αρχών λογιστικής κόστους²⁸. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των ίδιων των ΕΡΑ, τα τιμολόγια σε οκτώ κράτη μέλη δεν έχουν ακόμα εξισορροπηθεί πλήρως, μολονότι σε ορισμένες περιπτώσεις δεν υφίστανται κανονιστικοί φραγμοί για την πλήρη αναδιάρθρωσή τους. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, η Επιτροπή θεωρεί είτε ότι υφίστανται φραγμοί κανονιστικού/πολιτικού χαρακτήρα στην αναδιάρθρωση, είτε ότι προκύπτουν στρεβλώσεις τιμών ως αποτέλεσμα μη εφαρμογής τιμολογιακών αρχών.

Η συμπίεση των τιμών σε διάφορους τομείς της αγοράς είναι επίσης αρκετά διευρυμένη, όπως υποστηρίζουν νεοεισερχόμενοι, που την θεωρούν έναν από τους ισχυρότερους

²⁶ Βλέπε υποσημείωση 7

²⁷ Σύσταση 1999/519/ΕΚ της 12ης Ιουλίου 1999, περί του περιορισμού της έκθεσης του κοινού σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία (0 Hz - 300 GHz), ΕΕ αριθ. L 199, 30 Ιουλίου 1999, σ. 59

²⁸ Η πορεία των διαδικασιών παρουσιάζεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/droit_com

παράγοντες παρεμπόδισης και αποκλεισμού της εισόδου τους στις αγορές για πρόσβαση υψηλής ταχύτητας στο Ίντερνετ και για φωνητική τηλεφωνία. Στην έκτη έκθεση είχαν τεκμηριωθεί, σχετικά, η έλλειψη αποτελεσματικής εποπτείας και η δημοσίευση δηλώσεων συμμόρφωσης· στη συνέχεια είχαν δρομολογηθεί διαδικασίες επί παραβάσει για σειρά περιπτώσεων. Οι νεοεισερχόμενοι παραπονούνται επίσης για περιορισμένη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τα χρησιμοποιούμενα κριτήρια σε μοντέλα κόστους, όπως το κόστος κεφαλαίου, που κρίνουν απαραίτητα ώστε να έχουν εμπιστοσύνη στην καταλληλότητα των λογιστικών συστημάτων που χρησιμοποιούν οι εγκατεστημένοι, πρώην μονοπωλιακοί φορείς για τους ρυθμιστικούς σκοπούς που απαιτούνται.

Στην περίπτωση της **παροχής μισθωμένων γραμμών**, οι νεοεισερχόμενοι διατυπώνουν ανησυχίες ότι οι μεθοδολογίες που χρησιμοποιούν οι εγκατεστημένοι φορείς για λογιστική κόστους δεν είναι κατάλληλες για την οικονομική τιμολόγηση προϊόντων που προορίζονται για την ευρυζωνική αγορά και για το ηλεκτρονικό εμπόριο, καθώς και ότι οι ανισότητες που παρατηρούνται στην τιμολόγηση αποτελούν ένδειξη έλλειψης επαρκούς εποπτείας εκ μέρους των ΕΡΑ.

Στους πίνακες 2, 3 και 4 του παραρτήματος 2.4 παρουσιάζεται εποπτεία των αξιολογήσεων που πραγματοποίησαν οι ΕΡΑ σχετικά με το επίπεδο της **αναδιάρθρωσης τιμολογίων** και των ισχυουσών **τιμολογιακών ρυθμίσεων**, των **μεθοδολογιών κόστους** που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των τελών διασύνδεσης, της ενδεχόμενης επαλήθευσης της συμμόρφωσης με τα συστήματα λογιστικής κόστους, καθώς και του χρόνου τελευταίας δημοσίευσης **δήλωσης συμμόρφωσης**.

Σε τέσσερα κράτη μέλη, στο Βέλγιο για τη φωνητική τηλεφωνία, στην Ελλάδα, το Λουξεμβούργο και τη Φινλανδία δεν έχει εξασφαλισθεί **συμμόρφωση με το σύστημα λογιστικής κόστους**, μολονότι στην περίπτωση της Φινλανδίας πραγματοποιήθηκαν ορισμένες επαληθεύσεις ad hoc, χωρίς να απαιτείται κοστοστρέφεια για διεθνείς ή υπεραστικές κλήσεις ή για ορισμένες τοπικές κλήσεις καθώς θεωρείται ότι στις αγορές αυτές υφίσταται αποτελεσματικός ανταγωνισμός. Σε δύο κράτη μέλη, τη Γερμανία και την Αυστρία, τα δεδομένα κοστολόγησης επαληθεύονται από την ΕΡΑ στο πλαίσιο χωριστών διαδικασιών έγκρισης των τιμολογίων των εγκατεστημένων φορέων, καθώς και διαδικασιών ρύθμισης διαφορών όσον αφορά τη διασύνδεση· πάντως δεν πραγματοποιείται επαλήθευση σε ετήσια βάση. Σε τρία κράτη μέλη (Γαλλία, Ιταλία και Πορτογαλία) **η επαλήθευση των τελευταίων λογαριασμών αφορούσε τα έτη πριν από το 2000**.

4.2.8. Αριθμοδότηση

Οι απαιτήσεις που αφορούν επιλογή, προεπιλογή φορέα και φορητότητα αριθμού θεωρούνται ευρύτερα από τους νεοεισερχόμενους ως μέτρα που κατ'εξοχήν ευνοούν τον ανταγωνισμό μεταξύ των λοιπών μέτρων της δέσμης των κανονιστικών ρυθμίσεων. Έπειτα από την πέμπτη έκθεση, κινήθηκαν διαδικασίες επί παραβάσει για εννέα κράτη μέλη εξαιτίας της απουσίας πλήρους παροχής των εν λόγω υπηρεσιών. Η τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά τη διάθεσή τους στα διάφορα κράτη μέλη εμφανίζεται στους πίνακες 5 και 6 του παραρτήματος 2.4.

Η επιλογή και προεπιλογή φορέα θεωρούνται από τις ΕΡΑ ότι διατίθενται για όλους τους τύπους κλήσεων (τοπικές, υπεραστικές και διεθνείς κλήσεις, κλήσεις προς δίκτυα κινητών επικοινωνιών και προς μη γεωγραφικούς αριθμούς) σε οκτώ κράτη μέλη (Βέλγιο, Δανία, Ισπανία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο - μη υπεραστικές, Αυστρία και Ηνωμένο Βασίλειο). Η επιλογή και η προεπιλογή φορέα δεν διατίθενται για κλήσεις προς τοπικούς ή μη γεωγραφικούς αριθμούς στη Γερμανία και τη Γαλλία, και για κλήσεις προς μη γεωγραφικούς αριθμούς στις Κάτω Χώρες, τη Φινλανδία και τη Σουηδία. Για την

Πορτογαλία ισχύει η παρέκκλιση έως τα τέλη του 2001, έχουν όμως υλοποιηθεί όλες οι μορφές επιλογής αριθμού εκτός κλήσεων προς μη γεωγραφικές αριθμούς· η παρέκκλιση για την Ελλάδα ισχύει έως τα τέλη του 2002.

Η φορητότητα αριθμού διατίθεται για γεωγραφικούς και μη γεωγραφικούς²⁹ αριθμούς σε δώδεκα κράτη μέλη (Βέλγιο, Δανία, Γερμανία, Ισπανία, Ιρλανδία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πορτογαλία, Φινλανδία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο), δεν διατίθεται όμως για μη γεωγραφικούς αριθμούς στη Γαλλία και το Λουξεμβούργο. Και στην προκειμένη περίπτωση η παρέκκλιση που ισχύει για την Ελλάδα λήγει στα τέλη του 2002.

Οι διαδικασίες προεπιλογής φορέα θεωρούνται ακόμη επαχθείς στην περίπτωση δύο κρατών μελών (Γερμανία, Λουξεμβούργο). Σε ορισμένα κράτη μέλη, η κατάχρηση - εκ μέρους εγκατεστημένων φορέων - πληροφοριών σχετικά με πελάτες που επέλεξαν τις υπηρεσίες προεπιλογής ανταγωνιστικού φορέα εκμετάλλευσης, σε πολλές περιπτώσεις ώθησε τους εγκατεστημένους φορείς να επιχειρήσουν αθέμιτη επανάκτηση της τηλεπικοινωνιακής κίνησης.

Το κόστος της φορητότητας αριθμού συζητείται στην Ιρλανδία, τη Φινλανδία και τη Σουηδία, ενώ το αντίστοιχο κόστος προεπιλογής φορέα αποτελεί θέμα στη Φινλανδία.

4.2.9. Καθολική υπηρεσία και καταναλωτές

Οι νεοεισερχόμενοι στα μόνα δύο κράτη μέλη που μέχρι στιγμής έχουν υλοποιήσει μηχανισμό χρηματοδότησης της καθολικής υπηρεσίας (Γαλλία, Ιταλία), συνεχίζουν να ευνοούν τη χρηματοδότηση της καθολικής υπηρεσίας μέσω του **συστήματος γενικής φορολογίας**. Σε αντίθετη περίπτωση θα προτιμούσαν μηχανισμό τύπου 'πληρωμή ή δραστηριοποίηση' (pay or play), βάσει του οποίου θα συνέβαλαν απευθείας στην παροχή της καθολικής υπηρεσίας αντί ολικής ή μερικής παροχής της από τον καθορισμένο πάροχο, συνήθως από τον εγκατεστημένο, πρώην μονοπωλιακό φορέα.

Σε ένα άλλο κράτος μέλος (Ισπανία), η οικεία ρυθμιστική αρχή απέρριψε την εκτίμηση του εγκατεστημένου φορέα περί καθαρού κόστους της παροχής καθολικής υπηρεσίας ύψους 1,15 δισεκατ. ευρώ για το 1999 και απεφάνθη ότι η εταιρεία δεν επλήγη από ανταγωνιστικό μειονέκτημα. Η οικεία ρυθμιστική αρχή εξέδωσε επίσης κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον τρόπο καθορισμού του καθαρού κόστους κατά τα επόμενα έτη.

Μόνο σε τρία κράτη μέλη (Γαλλία, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο) φαίνεται ότι οι εγκατεστημένοι φορείς εκμετάλλευσης πραγματοποιούν τακτικές μετρήσεις της **ποιότητας της υπηρεσίας φωνητικής τηλεφωνίας** και δημοσιεύουν τα αποτελέσματα. Οι ΕΡΑ στο Βέλγιο, την Αυστρία και τη Φινλανδία δημοσιεύουν τις πληροφορίες αυτές, ενώ οι αντίστοιχοι φορείς στη Γερμανία, την Ιρλανδία και τις Κάτω Χώρες θα το πράξουν φέτος για πρώτη φορά. Στον πίνακα 7 του παραρτήματος 2.4 παρέχεται πληρέστερη εικόνα της δράσης που έχει αναληφθεί από τα κράτη μέλη και της χρήσης των προτύπων του³⁰.

Έπειτα από τη δημοσίευση πληροφοριών στην έκτη έκθεση αναφορικά με την έλλειψη κατάλληλου επιπέδου αναλυτικής χρέωσης, η Επιτροπή κίνησε διαδικασίες επί παραβάσει εναντίον έξι κρατών μελών. Τρία από αυτά δήλωσαν ότι εξετάζουν επί του παρόντος την εισαγωγή αναλυτικής χρέωσης κατ' αίτηση και ατελώς.

²⁹ Λόγος χάρη, αριθμοί έκτακτης ανάγκης, ατελών κλήσεων και κλήσεων προστιθέμενου τέλους
³⁰ Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τηλεπικοινωνιακών Προτύπων

Συνεχίζονται τα παράπονα καταναλωτών για την έλλειψη **διαφάνειας αναφορικά με την τιμολόγηση των υπηρεσιών**, καθώς και τους όρους και προϋποθέσεις για συμβάσεις και χρεώσεις. Ο ρυθμιστικός φορέας στη Δανία καθόρισε ένα σύστημα ηλεκτρονικής επικοινωνίας για τη σύγκριση των τιμολογιακών προσφορών, γεγονός που θα μπορούσε να αποτελέσει υπόδειγμα βέλτιστης πρακτικής για άλλα κράτη μέλη. Οι ΕΡΑ στην Ισπανία και την Αυστρία παρέχουν επίσης, στις αντίστοιχες ιστοθέσεις, συγκριτικά δεδομένα για τις τιμές.

Όλα τα κράτη μέλη, με την εξαίρεση της Ελλάδας και του Λουξεμβούργου, δημοσιεύουν εκθέσεις σχετικά τις εξελίξεις στα τιμολόγια (βλέπε πίνακα 2 στο παράρτημα 2.4) σύμφωνα με την οδηγία για τη φωνητική τηλεφωνία.

4.2.10. Δικαιώματα διέλευσης

Σε ορισμένα κράτη μέλη συνεχίζουν να υφίστανται προβλήματα αναφορικά με τη χορήγηση δικαιωμάτων διέλευσης, τα οποία προκύπτουν από το **πλήθος τοπικών και περιφερειακών αρχών** που διαθέτουν εξουσίες στο εν λόγω πεδίο. Σε ορισμένα κράτη μέλη (Βέλγιο, Ισπανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο και Αυστρία), η απόκτηση δικαιωμάτων ανέγερσης ιστών για κινητές επικοινωνίες κατέστη δυσχερέστερη. Επίσης, οι ΕΡΑ δεν εξασφαλίζουν πάντοτε την προσφορά μερισμού (από κοινού χρήσης) εγκαταστάσεων εφόσον δεν χορηγούνται δικαιώματα διέλευσης.

Όσον αφορά τις **κεντρικές αρχές** σε πολλά κράτη μέλη, τα δικαιώματα διέλευσης δεν είναι στις αρμοδιότητές τους. Στις περιπτώσεις αυτές πρέπει τα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν την τήρηση, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη δέσμη τηλεπικοινωνιακών ρυθμίσεων.

Σε ορισμένες χώρες επιβάλλονται πρόσθετα βάρη, είτε άμεσα, όπως στο Βέλγιο, όπου ισχύει **επιβολή πρόσθετης φορολογίας για την εγκατάσταση κεραιών κινητής τηλεφωνίας**, ή έμμεσα, μέσω υψηλών τελών εκσκαφής (Ιταλία) και τελών αποκατάστασης αυτοκινητοδρόμων που υπερβαίνουν το κόστος. Σε ορισμένες περιπτώσεις (ιδίως στην Ιταλία) εκφράζεται προβληματισμός όσον αφορά την εφαρμογή της αρχής της ισοτιμίας/αμεροληψίας, στην περίπτωση που χορηγούνται αποκλειστικά ή προνομιακά δικαιώματα εκσκαφής σε εταιρείες στις οποίες οι δήμοι έχουν άμεση ή έμμεση συμμετοχή.

4.2.11. Προστασία δεδομένων

Στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο συζητείται οδηγία σχετικά με την προστασία των δεδομένων στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, που αναμένεται να αντικαταστήσει την τρέχουσα οδηγία. Ούτε η τρέχουσα ούτε η μελλοντική οδηγία εμποδίζουν τα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για τη διασφάλιση της εθνικής ή της δημόσιας ασφάλειας ή άμυνας, για την επιβολή ποινικής νομοθεσίας ή την αποτροπή μη εξουσιοδοτημένης χρήσης του τηλεπικοινωνιακού συστήματος. Τα μέτρα αυτά τοποθετούνται, ωστόσο, εξ ορισμού εκτός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας έκθεσης.

Στην παρούσα έκθεση εκτίθενται κατά συνέπεια επικαιροποιημένες πληροφορίες σε θέματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, ιδίως μη αιτηθείσες κλήσεις και ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, η αποθήκευση δεδομένων κίνησης και η αναγνώριση καλούσας γραμμής, στο παράρτημα 2.4.

Σε σειρά περιπτώσεων αναφορικά με τη μεταφορά της τρέχουσας οδηγίας στην εθνική νομοθεσία έχουν κινηθεί διαδικασίες επί παραβάσει. Σε εννέα περιπτώσεις, τα κράτη μέλη έχουν αναλάβει επανορθωτική δράση, πέντε διαδικασίες παραμένουν ωστόσο εν ενεργεία.

5. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συντάσσει εκθέσεις σχετικά με τις εξελίξεις της αγοράς και την υλοποίηση, εστιάζοντας περισσότερο στην πρόοδο που επιτελείται στα κράτη μέλη όσον αφορά τη μεταφορά του νέου ρυθμιστικού πλαισίου στην εθνική νομοθεσία.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει επίσης να ενθαρρύνει τη χρήση των επιτροπών παροχής ανοικτού δικτύου (ONP) και αδειοδότησης, ως βημάτων συζήτησης για την εξέταση της συμπλήρωσης του τρέχοντος πλαισίου, όπως έπραξε σε σχέση με τον κανονισμό που αφορά την αποδεσμοποίηση στον τοπικό βρόχο. Τα αποτελέσματα της εργασίας των επιτροπών θα δημοσιεύονται, κατά περίπτωση, στην ιστοθέση της Επιτροπής.